VILNIAUS UNIVERSITETAS
FILOLOGIJOS FAKULTETAS

Ema Tolkačiovaitė

Lietuvių filologijos studijų programa

Naujažodžių daryba dabartinėje lietuvių kalboje

Bakalauro darbas

Darbo vadovas doc. dr. Antanas Smetona

Ginti leidžiama.....

2017 m. gegužės 25 d.

Vilnius, 2017

Ema Tolkačiovaitė, *Naujažodžių daryba dabartinėje lietuvių kalboje*. Bakalauro darbas, vadovas doc. dr. Antanas Smetona, Vilniaus universitetas, Filologijos fakultetas, 2017, 56 p.

Raktažodžiai: žodžių daryba, prefiksacija, sufiksacija, paradigmacija, kompozicija, mišrioji daryba, retrogradinė daryba.

Anotacija

Rašto darbe surinkti XX a. pab. – XXI a. naujai sukurti žodžiai, išanalizuota jų struktūra, stengiamasi išsiaiškinti, ar visuomenės kuriami žodžiai atitinka morfologinę darybos sistemą ir ar jie yra tinkami vartoti. Be to, norima atskleisti, kokios tendencijos yra būdingos naujausiuose žodžių darybos procesuose. Tikslui įgyvendinti buvo taikytas kiekybinis metodas – iš *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyno* pagal darybos modelius atrenkami naujadarai, pagal darybos būdus klasifikuojami į grupes, galiausiai analizuojami ir aprašomi. Surinkta daugiau nei 2000 žodžių. Pasitvirtina mokslo darbuose pateikta informacija – daugiausia sudaroma daiktavardžių sufiksacijos būdu (daugiau nei 700), dominuojanti kalbos dalis – daiktavardis. Darbas gali būti įdomus ir naudingas kiekvienam, kalbančiam lietuvių kalba bei ja besidominančiam, juk būtent visuomenė ir kuria kalbą.

Turinys

Įvadas 4
1. Teorinės darbo prielaidos 6
1.1. Žodžių daryba 6
1.2. Tipiški ir netipiški dariniai 7
1.2.1. Produktyvumas 7
1.2.2. Reguliarumas 7
1.2.3. Potenciniai ir okaziniai dariniai 8
1.3. Pagrindinių kalbos dalių darybos būdai 10
2. Tyrimo analizė 13
2.1. Reguliarūs dariniai 13
2.1.1. Daiktavardžių darybos būdai 14
2.1.2. Būdvardžių darybos būdai 19
2.1.3. Veiksmažodžių darybos būdai 21
2.2. Reguliarūs, bet reti dariniai 22
2.2.1. Retrogradinė daryba 22
2.2.2. Mišrioji daryba 23
2.3. Okaziniai dariniai 24
Išvados 27
Literatūra ir šaltiniai 29
Priedai 31

Įvadas

Pastaraisiais dešimtmečiais daugumos kalbinių tyrėjų dėmesio centre atsiduria naujažodžiai, arba neologizmai. Nenutrūkstamas naujų žodžių atsiradimas, aktyvūs žodžių darybos procesai – vienas svarbiausių kalbos dinamiškumo ir gyvybingumo bruožų. Šių procesų analizė yra neatsiejama nuo naujažodžių atsiradimo sąlygų ir būdų aprašymo (Mikelionienė, 2000). Nauji žodžiai yra kuriami pagal įprastus darybos modelius; verčiant žodžius iš kitų kalbų; skolinantis iš kitų kalbų; suteikiant naujas reikšmes seniai sukurtiems žodžiams. Svarbu atskirti žodžių darybą savo kalbos priemonėmis nuo skolinių ir nepamiršti, jog semantizmo klausimas dažniausiai yra už darybos ribų, kadangi semantiniai homonimai paprastai randasi laipsniškai ir ilgai. Tada naujadaro terminas tinka tik tokiam naujažodžiui, kuris yra žodžių darybos rezultatas (Urbutis, 2009).

Darbo aktualumas ir naujumas. Šiame rašto darbe tiriami dariniai, surinkti iš 2011 metais pradėtos kurti skaitmeninės duomenų apie naujus lietuvių kalbos leksikos reiškinius bazės – *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyno*. Jame yra kaupiami nuo XX a. pabaigos lietuvių kalboje atsiradę ir toliau dabartinėje bendrinėje kalboje atsirandantys žodžiai, žodžių junginiai, naujos žodžių reikšmės. Taip pat duomenyne yra pateikiama informacija apie naujažodžių kilmę, vartojimą ir norminimą, be to, kai kur yra iliustruota autentiškais faktais – nuotraukomis. Prie šios duomenų sankaupos gali prisidėti visi norintys, jiems tereikia siųsti savo pastabas ar pasiūlymus. Duomenyno kūrėjai tikisi atskleisti naujadarų atsiradimo ir funkcionavimo sistemą per pastaruosius keletą dešimtmečių, o laikui bėgant parodyti naujažodžių dinamiką, sukaupus daugiau duomenų. Tai duomenynas, teikiamas vartotojams kaip nebaigtinė ir nuolat besipildanti duomenų sankaupa, skirta kalbos mokslo darbams ir tiems, kurie domisi naujais kalbos reiškiniais. Anot R. Miliūnaitės (2012), rengiant leksikografijos veikalus, būtina nuolatos stebėti leksikos vartojimo pokyčius, juos tirti ir aprašinėti. Kalbininkė pastebi, jog „stambių darbų, kuriuose būtų pateikiamas išsamus dabartinės naujausios leksikos vaizdas, aprašytos kiekybinių ir kokybinių jos pokyčių kryptys bei formos, lietuvių kalbotyroje neturime“ (ten pat: 161). Dėl šios priežasties ir noro laiku pastebėti naujus leksikos pokyčius, juos fiksuoti, aprašinėti ir teikti patarimus kalbos vartotojams buvo būtina visiems lengvai prieinama elektroninė duomenų sankaupa. Kadangi ji nėra sena, išsamių jos tyrimų neaptikta. Dėl šių priežasčių ir buvo pasirinktas analizuoti *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas* – rašto darbe kiekvienas neologizmas yra atrenkamas ir atskirai analizuojamas žodžių darybos pagrindu. Manoma, kad šis darbas gali būti aktualus visuomenei, nes „<...> naujoji leksika nuolat yra ne tik leksikologų, leksikografų, bet ir bendrinės kalbos normintojų akiratyje“ (ten pat: 162).

Darbo objektas, tikslas ir uždaviniai. Šio darbo **objektas** – naujažodžių daryba dabartinėje lietuvių kalboje. **Tikslas** – atsakyti į klausimą, kiek naujai sukurti žodžiai atitinka lietuvių kalbos darybos sistemą, nustatyti, kokios tendencijos yra būdingos naujausiuose žodžių darybos procesuose. Tikslui pasiekti kelti tokie **uždaviniai**:

1. Išaiškinti *potencinių ir okazinių darinių* sąvokas, jų skirtumus.
2. Aptarti pagrindinių kalbos dalių morfologinės darybos schemą.
3. Atsirinkti naujažodžius, sukurtus pagal darybos modelius.
4. Suklasifikuoti naujažodžius pagal darybos modelius.
5. Nustatyti, kokios tendencijos yra aktualios.

Tiriamoji medžiaga ir metodai. Darbe analizuojami naujadarai, surinkti iš *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyno*. Analizuojant žodžius, tapo aišku, kad daugumos naujažodžių bendroji informacija kai kur yra abejotina, rūšis ne visur nustatyta tiksliai, aklai nurašinėti žodžių nereikėtų, todėl buvo tikrinama pagal galimus darybos būdus. Nemažai žodžių negalėjo būti įtraukti į tyrimą, nes šiame tekstyne yra kaupiami nuo XX a. pabaigos lietuvių kalboje atsiradę ir dabartinėje viešojoje vartosenoje atsirandantys nauji žodžiai: tiek skoliniai, tiek naujadarai, taip pat žodžių junginiai ir santrumpos, naujos žodžių reikšmės. Buvo atmetami skoliniai, naujai sukurti junginiai ir žodžiai, gavę naujas reikšmes. Tarp atrinktų žodžių pasitaikė reguliarios darybos, reguliarios, bet retos ir neregulios darybos naujadarų. Buvo atliekamas kiekybinis tyrimas. Pavyzdžiams surinkti taikyta tekstynų lingvistikos metodinė prieiga, turinio analizė. Buvo atlikta žodžių analizė – kiekvienas naujadaras tikrinamas pagal morfologinę darybos schemą ir priskiriamas atitinkamai kalbos daliai bei darybos kategorijai.

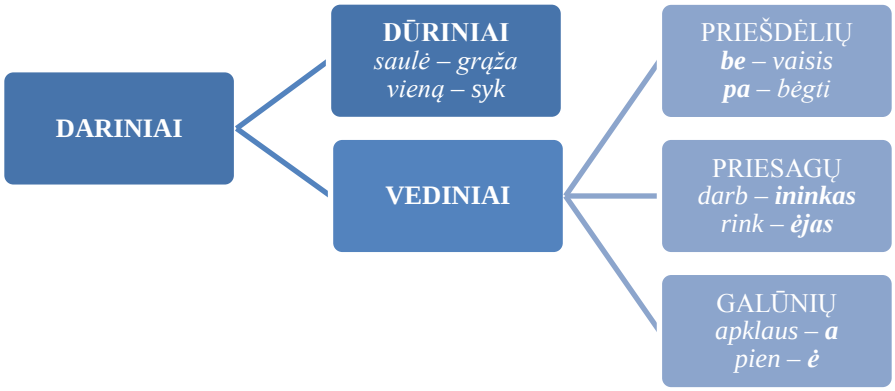
Darbo struktūra. Darbą sudaro dvi dalys: teorinė ir tiriamoji. Teorinėje dalyje aptariami potencinių ir okazinių darinių aprašymai, darybos reguliarumo ir produktyvumo klausimas, pateikiama daiktavardžio, būdvardžio ir veiksmažodžio morfologinės darybos sistema. Tiriamojoje dalyje pagal minėtą sistemą analizuojami naujadarai, tikrinama, ar jie (ne)galimi pagal darybos taisykles, ar galimi, bet retai vartojami. Darbo pabaigoje pateikiamas apibendrinimas, suformuluotas pagal išsikeltą tikslą.

1. Teorinės darbo prielaidos

1.1.Žodžių daryba

Žodžių daryba yra apibūdinama kaip vienas kalbos lygmenų, kalbos posistemis, kai žodžiai yra kuriami pasitelkiant morfologines priemones. Tai, matyt, gausiausias ir dažniausias lietuvių kalbos naujų žodžių gausinimo būdas. Be to, greičiausiai sparčiausias ir lengviausias naujų žodžių atsiradimas iš visų kalbos kitimų (Urbutis, 2009). „Šiuolaikinėje kalbotyroje vis plačiau ir vieningiau žodžių daryba yra laikoma savarankiška kalbos mokslo šaka, turinčia ir savo objektą, ir tyrimo metodus“ (Keinys 1999:13). Kalbininkas prideda, kad tradiciškai žodžių daryba nebuvo atskirta nuo morfologijos, ji su ja glaudžiai susijusi, juk žodžiai yra daromi morfologijos priemonėmis. Štai A. Paulauskienė (1994) žodžių darybą skiria į dvi dalis: morfologinę ir funkcinę, arba sintaksinę[1], (vienas kalbos dalies žodis gali funkcionuoti kitos kalbos dalies reikšme), tačiau iškart paaiškina, kad morfologinė daryba lietuvių kalboje yra pagrindinė.

Darybos atžvilgiu žodžiai yra skirstomi į pirminius (paprastieji) ir antrinius (dariniai). Pirminiai žodžiai nėra padaryti iš jau esamų kitų žodžių, jie paveldėti arba pasiskolinti iš kitų kalbų, pavyzdžiui: *mama, geras, auga*. O štai antriniai yra daromi iš kitų žodžių (žr. 1 paveikslą). Dariniai, atvirkščiai nei paprastieji žodžiai, yra laikomi motyvuotos reikšmės, kai galimas ryšio nustatymas tarp pamatinio žodžio ir darinio. Motyvacija gali būti tiesioginė, kai darinį nuo pamatinio žodžio skiria tik vienas darybos žingsnis, arba tarpinė, kai darinį skiria bent jau du darybos žingsniai. Šie žodžiai dar yra skirstomi į vedinius ir dūrinius. Vedinių pagrindas – vienas pamatinis žodis ir vienas arba keli formantai (pvz.: *blogis* iš *blogas*). Dūriniai paprastai yra sudaromi iš dviejų žodžių junginio (pvz.: *malūnsparnis* iš *malūno sparnas*) (Paulauskienė, ten pat).

1 pav. *Dariniai*

[1] Kai kurie autoriai, pavyzdžiui, Palionis (1999), išskiria tai kaip atskirą morfologinės žodžių darybos būdą, pavadinę jį *konversija*.

1.2.Tipiški ir netipiški dariniai

Kaip aiškina Paulauskienė (1994), tam tikros grupės žodžių darybos schema, kuri yra abstrahuota nuo ją sudarančių žodžių leksinių reikšmių, yra vadinama **žodžių darybos tipu**. Urbutis (2009) žodžių darybos tipą apibūdina kaip jau sukurtų darinių išsamią charakteristiką ir kartu būsimų naujadarų sudarymo programą. Tipo apibrėžimas nurodo funkcionavimo ribas ir darybos išgales (kartais dariniai taisyklingi ir galimi, tačiau ne visada realizuojami). Taigi tos žodžių poros, kurių nariai yra susiję darybiniu ryšiu, priskiriamos tam pačiam žodžių darybos tipui. Tačiau dažniausi darybos tipo požymiai yra trys: 1) darybos pamatas turi būti tos pačios kalbos dalies žodžiai, 2) darybos formantas turi sutapti ir 3) darybos reikšmė turi būti vienoda. Kalbininkė Paulauskienė (ten pat) pateikia tokį pavyzdį: *skalbykla, siuvykla, mokykla, tupykla*, ir paaiškina, jog visų šių žodžių pamatas yra veiksmažodis, darybos formantas sutampa (priesaga *-ykla*), o reikšmė tinka kiekvienam žodžiui („patalpa, kurioje, kas veikiama“).

Kiekvieni žodžių darybos tipai skiriasi savo produktyvumu ir reguliarumu.

1.2.1. Produktyvumas

Kalbininkų nuomonė šiuo klausimu išsiskiria, esama įvairių pamąstymų, ar produktyvumas sinchroninės kalbotyros objektas, ar jis priklauso istorinei žodžių darybai. Jei tipai yra skirstomi į produktyviuosius ir neproduktyviuoius pagal kalbėtojo laisvę kurti naujas žodžių formas, tampa aišku, jog produktyvumas yra sinchronijos dalykas. Jis susijęs su kalbos sistemos funkcionavimu vartojimo ir kalbėjimo momentu. Tipas vadinamas produktyviuoju, kai pagal jį bendrinėje kalboje yra daug sukurtų ir tebekuriamų naujų žodžių. O neproduktyviais yra laikomi tie tipai, pagal kuriuos jau nebesudaroma naujų žodžių. Kalbant bendrai, produktyvumas apibūdinamas kaip žodžių darybos tipo gebėjimas duoti naujadarų. Aišku, svarbus ir tų naujadarų pavartojimo skaičius. Vieni žodžiai yra tvirčiau įsigalėję iš seniau ir dažniau vartojami negu naujadarai, nes daugybė darinių yra prisimenami kaip ištisiniai leksikos vienetai, o tik dalis darybiškai atkuriami arba visiškai naujai sukuriami (Urbutis, ten pat).

1.2.2. Reguliarumas

Žodžių darybos reguliarumas – tai galėjimas iš tam tikros kalbos dalies su lygiai tuo pačiu darybos formantu sudaryti naują tą pačią darybos reikšmę turintį žodį (pavyzdžiui, iš kiekvieno veiksmažodžio su priesagomis *-imas* ar *-ymas* nuosekliai ir reguliariai yra padaromi abstrakčios reikšmės daiktavardžiai). „Žodžių darybos reguliarumą lemia formalaus ir semantinio pamatavimo

santykių tarp darybos opozicijų narių vienodumas (pasikartojimas), darinių pavaldumas bendrosioms darybos taisyklėms“ (Urbutis 2009: 315). Reguliarumo ir produktyvumo sąvokos yra gana artimos. Kiekvienas reguliarus tipas yra produktyvus, bet ne kiekvienas produktyvus tipas gali būti reguliarus (pavyzdžiui, yra *prapultis*, bet nėra *(pra)dingtis* ar *(pra)nyktis*).

1.2.3. Potenciniai ir okaziniai dariniai

Prieš tai aptartos dvi sąvokos yra glaudžiai susijusios su *potenciniais* ir *okaziniais* dariniais. **Potenciniai dariniai** – tai tokie žodžiai, kurie gali būti pasidaromi pagal reguliarius ir produktyvius darybos tipus. Kaip aiškina Urbutis (ten pat), tokie dariniai neįeina į kalbą kaip atskiri leksikos vienetai, paprasčiausiai jie yra tų tipų numatyti ir kalboje gali būti realizuojami bet kuriuo metu. Pasitaiko atvejų, kai žodis yra toks natūralus ir aiškus, jog net nesuvokiama, kad jis yra naujadaras ir pasirodė būtent to kalbėjimo metu. Taip pat šiais dariniais galima vadinti ir tuos žodžius, kurie yra dar nerealizuoti, tačiau galimi pagal esamą darybos schemą (tipą). Tai reguliarūs, bet reti dariniai. „Jeigu tipas reguliarus, tai yra galimybė iš kiekvieno tam tikro tipo žodžio su dariuoju formantu padaryti naują žodį. Ta naujų žodžių darybos galimybė ir yra vadinama *darybos potencija*, o pagal turimą modelį galimi sudaryti nauji žodžiai vadinami *potenciniais dariniais*“ (Paulauskienė 1994: 52). **Okaziniai dariniai** – tai momentiniai žodžiai, pasidaromi atsitiktinai ir nereguliariai, vartojami tik tam tikrame kontekste ir paprastai priklausantys individualiai kūrybai. Šių žodžių atsiradimas priklauso nuo kalbančiojo noro ir pastangų pasisakyti neįprastai, naujai. Tokių naujai sukurtų žodžių paskirtis – pritraukti vartotojų dėmesį, tai savotiškas įrankis, kad žmonės pastebėtų ir susidomėtų, kas už tokio žodžio slepiasi, ką jis perteikia. Okaziniai dariniai paveikūs, dažniausiai šmaikštūs ir ekspresyvūs, todėl greitai įsimenami. Tačiau jų daryba keistoka ir mums netipiška, daugiau ar mažiau neatitinkanti kalboje veikiančios sistemos, regis, dėl to jie ir neišlieka. I. Smetonienė straipsnyje *Tropai ir okaziniai dariniai reklamos tekstuose* aiškina (2003: 126), jog „laikantis požiūrio, kad tokie dariniai sąmoningai nutolsta nuo įprastos sistemos naujesnės raiškos, didesnio įtaigumo, vaizdingumo ar panašiais sumetimais, juos būtina skirti nuo šiaip netaisyklingai ar pagal neproduktyvius tipus sudarytų naujadarų.“ Taip pat tokių naujų žodžių, neįėjusių į visuotinę vartoseną, atsiradimas atskleidžia didelę analogijos svarbą kalbos sistemoje, nes yra kuriama remiantis analogija (Zemskaja 1992: 203, cit. iš Mikelionienė 2000: 73). Analogija žodžių daryboje suprantama kaip naujų žodžių kūrimas pagal jau esančius darybinius modelius, pagal jau sukurtą konkretų žodį. Tačiau šios analogijos gali būti paviršinės ir iš esmės neatitikti darinių struktūros.

Analizuojamoje duomenų bazėje esama ir tipinių, ir netipinių atvejų. Vieni žodžiai atitinka darybos modelius ir gali būti priskirti atitinkamam skyriui, pavyzdžiui, *adresynas* (kuopinis daiktavardis, žymintis sankaupą to, kas pasakyta pamatiniu žodžiu – „tinklalapių ar elektroninio pašto adresų sąrašas“ ir padarytas iš kito daiktavardžio, pridėjus priesagą *-ynas*). Kiti žodžiai yra nenauji, tačiau ir nefiksuoti, daugumai gali atrodyti keisti ir neįprasti, nors visiškai atitinkantys morfologinę darybos schemą. Tai reguliarūs, tačiau reti, vadinamieji potenciniai dariniai, pavyzdžiui, *arbatvakaris* (sudurtinis žodis: sintaksinė konstrukcija sudaryta iš dviejų savarankiškų žodžių – daiktavardžių – pamatų ir turinti galūnės formantą, be to, sudaranti prasmingą žodžių junginį *arbatos vakaras*). Tačiau pasitaiko ir tokių atvejų, kai žodis yra netipinis ir neatitinkantis darybos modelio, pavyzdžiui, *darbostogos* (atrodytų, jog tai dūrinys iš junginio *darbo stogas,* tačiau pateikiamas apibrėžimas su tuo visai nesusijęs – „darbui skirtas atostogų laikas“). Apskritai, duomenų bazėje gausu ir tokių žodžių, kurių šaknis, pavyzdžiui, yra nelietuviškos kilmės, tačiau darybos formantas lietuviškas (pvz.: *apsišopinimas* – apsišopinti (angl. shop) + -imas). Arba atvirkščiai, lietuviška šaknis, bet nelietuviškos kilmės elementai (pvz.: *aerorogės* – aero- + rogės). Tai žodžiai hibridai, neteiktini (nenorminiai) lietuvių kalboje.

1.3.Pagrindinių kalbos dalių darybos būdai

Kalbant apie darybos būdus, svarbu žiūrėti į darybos formanto pobūdį, nuo jo priklauso, kaip skaidoma morfologinė darybos schema (Urbutis, 2009). Tačiau kiekvienoje kalboje darybos būdų santykis yra skirtingas, priklausantis nuo kalbos istorijos ir jos bendrųjų ypatybių. Norint suprasti darybos raidą, reikia suprasti, koks santykis tam tikroje kalboje yra tarp pamatinių kamienų ir darinių, kaip darinys skiriasi reikšme ir materialiąja sandara (Golovinas, 1982).

Darybiškai žodis yra skaidomas į dvi dalis: darybos pamatą ir darybos formantą. Neretai darybos pamatas yra ne pirminis, o pats būna dariniu. Tuomet, remiantis darybos santykiais, įprasta pateikti atitinkamas schemas, pagal kurias matoma, kaip ir iš ko yra padaryti tam tikri žodžiai, kuo jie vienas nuo kito skiriasi. Dariniuose įprasta skirti darybos reikšmę. Ji kyla iš darybos pamato ir formanto bei jų santykio. Pavyzdžiui, iš tos pačios kalbos dalies su tuo pačiu darybos formantu padaryti dariniai turės tam tikrą reikšmę ir pagal tai bus priskirti atitinkamam skyriui (Keinys 1999).

Lietuvių kalboje esama keletas darybos būdų, kurie skirtingų autorių yra vertinami skirtingai. Trys būdai: prefiksacija (pamatinis žodis + priešdėlio formantas), sufiksacija (pamatinis žodis + priesagos formantas) ir fleksinė derivacija, arba paradigmacija (darybos formanto funkcijas atlieka galūnė), yra minimi, greičiausiai, visų lietuvių kalbininkų.

Labiausiai išsiskiriantis žodžių darybos būdas kalbos dalių atžvilgiu yra **prefiksacija**. Šiuo būdu yra sudaromi tiek daiktavardžiai, tiek būdvardžiai, tiek veiksmažodžiai. Paulauskienės (1994) teigimu, *daiktavardžio* priešdėlį laikome tikruoju darybos formantu tik dviem atvejais: 1) kai prie pamatinio žodžio pridedame priešdėlį *ne-* (*nelaimė, nelaisvė*) arba 2) kai prie pamatinio žodžio pridedame tarptautinius priešdėlius (*kontr-, vice-, aero- de-, re-* ir pan.). Kartais žodis yra sudarytas iš priešdėlinio veiksmažodžio ir yra galūnės vedinys, nors iš pirmo žvilgsnio atrodo kaip priešdėlio vedinys (*įpjova : įpjauti*).

Būdvardžio prefiksacija irgi dvejopa. Su priešdėliu *ne-* sudaromas vedinys yra būdvardžio antonimas (*geras : negeras*) bei vienintelis bendrinėje kalboje vartojamas priešdėlis *apy-*, tačiau kuris naują žodį sudaro tik su galūne ir tik iš laipsniuojamųjų būdvardžių (*geras : apygeris*)[2]. Kalbininkas A. Smetona aiškina, kad tarmėse pasitaiko *pa-, po-, prie- pro-* priešdėlio vedinių, pavyzdžiui, *pageras, priekurtis*.

Veiksmažodžių prefiksacija daroma tik iš veiksmažodžių pridedant dalelytes (jų yra 5) arba prielinksninės (12) kilmės priešdėlį. Dalelyčių kilmės prielinksniai *be-, te-, tebe-, ne-, nebe-* išreiškia

[2] Jei žodis yra sudarytas iš kelių formantų, tai jau mišrioji daryba, Urbutis (2009), Palionis (1999).

veiksmo trukmę arba veiksmą paneigia, tačiau nesuformuoja veiksmažodžio kamienui būdingų gramatinių kategorijų. Prielinksniniai priešdėliai yra tokie, kurie sakinyje turi savo formaliuosius ir funkcinius atitikmenis, t. y. prielinksnius. Juos turi beveik visi priešdėliai, išskyrus *at-* ir *par-*, tačiau ir šie turi atitinkamą prielinksninę reikšmę. Prielinksniniai priešdėliai (*ap-, at-, į-, iš-, nu-, pa-, par-, per-, pra-, pri-, su-, už-*) yra daugiareikšmiai. Šie priešdėliai sudaro lokalinės (krypties erdvėje: *ateiti, išeiti* ir pan.), rezultatinės (konkretaus baigtumo: *atbukti, apakti, pabalti* ir t.t.), veiksmo intensyvumo (silpnas ar stiprus veikimas, pavyzdžiui, *pernokti, padirbėti*), įstangos (nurodo veikėjo (ne)galėjimą kažką atlikti: *išdainuoti, nulaikyti*), laiko trukmės (nusako laiko praleidimą kažką (ne)darant: *išgyventi, prabūti*), momento (vieno karto veiksmas, nesusijęs su ankstesnio veiksmo trukme: *išgirdo, suprato* ir pan.) ir individualios leksinės reikšmės vedinius (Paulauskienė, 1994).

Sufiksacija. Daiktavardžiai, būdvardžiai ir veiksmažodžiai yra padaromi iš daugumos savarankiškų kalbos dalių, o pagal semantinius dalykus skiriami tam tikriems pogrupiams. Ryškiausi pogrupiai – *daiktavardžių*, greičiausiai dėl to, kad daiktavardžių priesagos vedinių yra daugiausia, dabartinėje kalboje daiktavardžių yra sudaryta maždaug su 600 priesagų (Keinys, 1999), pavyzdžiui, asmenų pavadinimai (*durininkas, kaunietis, Jonaitienė, brolaitis*), gyvulių ir paukščių pavadinimai (*katinas, antinas*), vietos pavadinimai (*avietynas, paukštidė*) ir pan.

Veiksmažodžio priesagų nėra tiek daug kiek daiktavadžių daryboje, vis dėlto kiekviena vediniui suteikia atitinkamą reikšmę, pavyzdžiui, viena dariausių priesagų yra *-(i)uoti*, ji turi net 7 reikšmes. Šios priesagos vediniai reiškia daryti tai, kas pasakyta pamatiniu žodžiu (*žingsniuoti*), tepti, dengti tuo, kas pasakoma pamatiniu žodžiu (*lakuoti*), naudoti pamatiniu žodžiu pasakytą priemonę (*šukuoti*), atsirasti savaime tam, kas pasakoma pamatiniu žodžiu (*spinduliuoti*), vadinti tuo, ką reiškia daiktavardis (*paršuoti*), laikyti save ar elgtis taip, kaip elgiasi daiktavardžiu reiškiamas asmuo (*bičiuliuotis*), leisti laiką (*vakaruoti*).

Būdvardžių priesagos yra irgi nevienareikšmės, šis darybos būdas labiau primena veiksmažodžių priesaginę darybą. Dažniausiai padaromi vediniai iš daiktavardžių su priesagomis *-inis, -ingas, -iškas, -ėtas, -(i)otas, -uotas, -inas*, turinčiomis gana aiškias reikšmes (Paulauskienė, 1994).

Paradigmacija. Šiuo darybos būdu yra sudaromi tik daiktavardžiai bei būdvardžiai. Panašiai kaip priesagos, taip ir galūnės vediniai yra sudaromi iš daiktavardžių, būdvardžių ir veiksmažodžių. Pagal reikšmę, kurią suteikia atitinkama galūnė, *daiktavardžiai* taip pat skiriami tam tikriems pogrupiams, pavyzdžiui, abstraktams, asmenų, gyvūnų, vietų pavadinimams ir t. t. Pagrindinės vedinių funkcijos – įforminti naują žodį kaip gramatikos elementą ir keisti pamatinio žodžio leksinę reikšmę. „Darybos metu susiformuoja nauja darinio reikšmė“ (Paulauskienė 1994: 81). Kai su galūnės formantu

daromas žodis daiktavardis iš daiktavardžio, vyksta mutacija, kalbos dalis nekinta, pasikeičia tik žodžio reikšmė. Yra sudaromi asmenų (*baldžius*), gyvūnų (*vilkė*), daiktų (*dumblis*), augalų (*pienė*) ir vėjų (*pietys*) pavadinimai.

O būdvardžiai paprastai su galūnės formantu daugiausia yra padaromi iš veiksmažodžių, labai mažai iš daiktavardžių ir būdvardžių (todėl jie gali būti traktuojami kaip išimtys arba netgi kaip okaziniai dariniai: *galvus iš galva* arba *vėlyvis iš vėlyvas*). Su dažniausiomis galūnėmis *-as* ir *-us* yra padaryti vediniai iš veiksmažodžių (paprastų, priešdėlinių), kai kuriems jų būdinga šaknies balsių kaita (*tilpti : talpus*), tokie būdvardžiai reiškia veiksmo rezultatą, yra kokybiniai (Paulauskienė, 1994).

V. Urbutis (2009), S. Keinys (1999) ir J. Palionis (1999) pagal tradicinę darybos sampratą atskirai dar išskiria **kompoziciją** – žodžių darybos būdą, kai į vieną žodį sujungiami du pamatiniai žodžiai (šaknys arba kamienai), kai kurie gali būti sudaryti su jungiamuoju balsiu. Pastarojo kalbininko nuomone, „dūrinio reikšmė <...> dažnai nesutampa su jį sudarančių dėmenų, arba sandų, reikšme, plg. *avies galva* ir *avigalvis* „užuomarša“ <...>“ (ten pat: 104). Šiuo darybos būdu yra sudaromi daiktavardžiai ir būdvardžiai. O A. Paulauskienė (1994) aiškina, kad sudurtinių žodžių formantas yra galūnė, tik jie nuo paradigmacijos skiriasi tuo, kad jų sintaksinė konstrukcija yra sudaryta iš dviejų pamatų (sudūriamos šaknys, kartais kamienai, bet ne kokia kita žodžio dalis, o jei yra jungiamasis balsis, jis turi būti suderintas su kamiengalio balsiu). Be to, tokių žodžių pora nėra atsitiktinė, tai prasmingas žodžių junginys. Taip pat Urbutis, Keinys ir Palionis pagal tradicinę gramatiką išskiria sinchroninei darybai neaiškų atvejį – **mišriąją darybą**, kai, sudarant naują žodį, iš karto pridedami du skirtingi formantai (Keinys pažymi du variantus: prefiksacijos-sufiksacijos (*po-vestuv-inis*), kompozicijos-sufiksacijos (*žmog-ėd-ra*), o Urbutis ir Palionis prideda dar du: prefiksacijos-paradigmacijos (*apy-ger-is*) ir kompozicijos-paradigmacijos (*žal-marg-is*) vediniai), tai paraidiniai teoriniai konstruktai. Šie autoriai aprašo ir **retrogradinę**, arba atgalinę, darybą. Tai, kaip aiškina Urbutis (ten pat: 342), istorinės kalbotyros objektas: „atgaliniu dariniu vadinamas morfologiškai trumpesnio kamieno žodis, kuris rodosi esąs pamatinis šalia esančiam ilgesniam žodžiui, tačiau iš tikrųjų (istoriškai) yra vėlesnis, padarytas iš to ilgesniojo.“ Atgalinė daryba yra susijusi su sufiksacija, kai numetama priesaga (dažniausiai deminutyvų), pavyzdžiui, *aras (eras)* iš *ereleis (arelis)*, arba su prefiksacija, kai žodis sutrumpėja, numetus priešdėlį, pavyzdžiui, *boti* iš žodžio *daboti*.

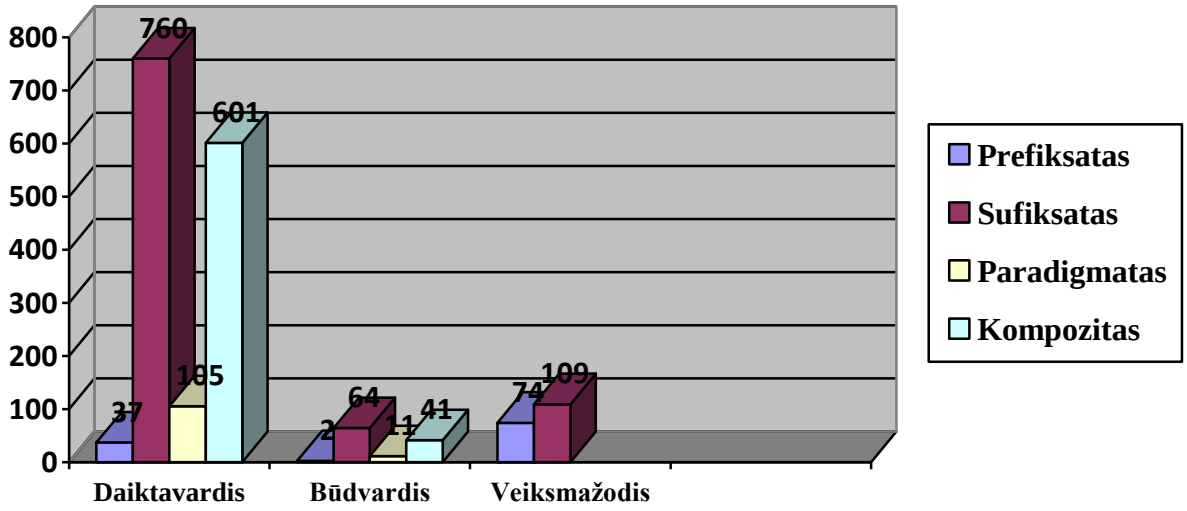
Šiame darbe remiamasi Keiniu, Palioniu ir Urbučiu, nes jie vieni pagrindinių sinchroninės žodžių darybos atstovų, kurie aprašo darybą pagal tradicinę gramatiką, bei Paulauskiene, nes ji pristato nestandartinį požiūrį į morfologiją, objektą, glaudžiai susijusį su žodžių daryba. Atrinkti naujažodžiai bus skirtomi pagal šių autorių pateiktus darybos modelius.

2. Tyrimo analizė

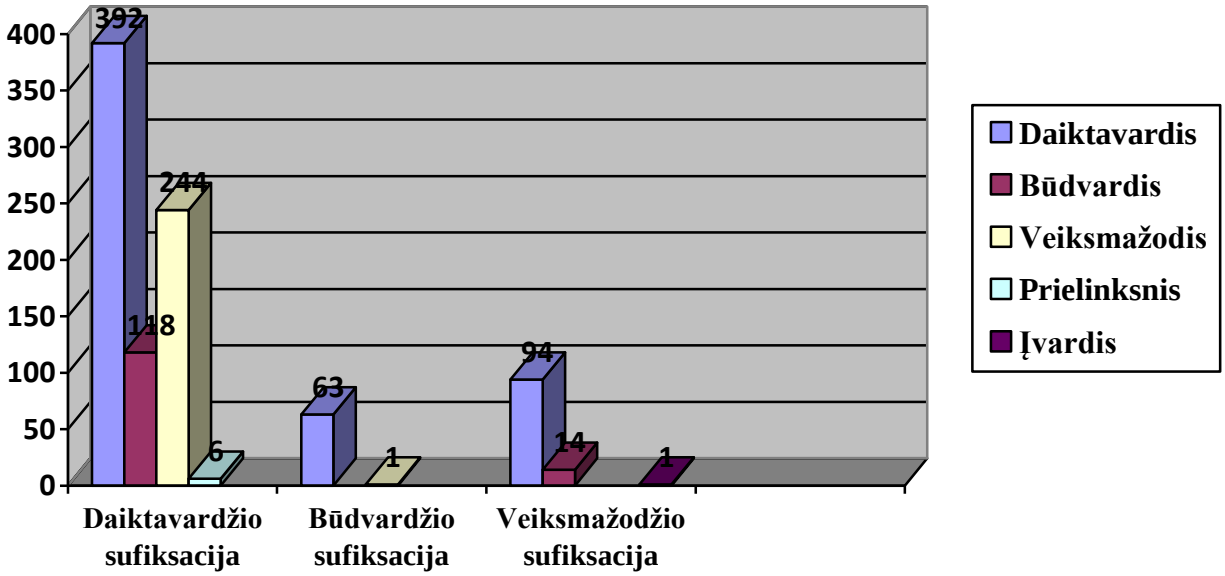
Kaip aiškina A. Smetona (2005), žodžių darybos teorijoje nuolat keliamas klausimas, kiek žodžių darybos būdų yra lietuvių kalboje. Kalbininkas pastebi, jog tradicinis darybos skirstymas turi tam tikrų prieštaravimų, jis siūlo pirmiausia žiūrėti į tai, kokia požymių rūšis laikoma esmine, nuo to priklauso visa darybos būdų schema. Šiame darbe atrinktus naujadarus iš *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyno* pasirinkta nagrinėti ir skirstyti pagal teorinėje dalyje aptartus autorius, išskirtas vienas bendras klasifikacijos pagrindas – darybos rezultatas. Aptarti autoriai (Urbutis 2009, Palionis 1999, Keinys 1999) kalba apie tradiciškai skiriamus keturis pagrindinius žodžių darybos būdus: prefiksacija, sufiksacija, paradigmacija ir kompozicija. Pastarasis būdas kelia daugiausia prieštaravimų – Paulauskienė (1994) jį skiria pagal galūnės formantą tik su dviem pamatais, o Urbutis (ten pat) ir Palionis (ten pat) išskiria mišrųjį kompozicijos-paradigmacijos būdą, kai suduriant pasikeičia galūnė. Tačiau dūriniai, išlaikę antro dėmens galūnę, ir dūriniai, kurie turi ją pakitusią, tėra sutapimas pavyzdžiui, *akiodūmis* ir *akmenslydis*. Todėl kompozicijos darybos būdui buvo priskirti visi vediniai, kurie yra iš dviejų pamatų. Taip pat darbe yra minimas šalutinis mišrusis darybos modelis bei retrogradinė daryba, kurių vedinių pasitaikė analizuojamoje duomenų bazėje. Žodžiai klasifikuoti pagal šešis darybos būdus, suskirstyti į tris kalbos grupes, atrinkti ir tie naujadarai, kurie neatitinka morfologinės darybos schemos, trumpai minimi žodžiai hibridai, neteiktini lietuvių kalbos sistemai, įdomūs pasirodė abreviatūros sužodėjimo procesai, prefiksoidai ir dezintegracijos variantai.

2.1.Reguliarūs dariniai

Šiai kategorijai yra priskiriami daiktavardžio priešdėlio, priesagos, galūnės ir dūrinių vediniai, veiksmažodžio – priešdėlio ir priesagos bei būdvardžio (kaip ir daiktavardžio, tik jų kur kas mažiau) priešdėlio, priesagos, galūnės ir dūrinių vediniai. Didžiausią dalį sudaro daiktavardžio sufiksatai (760), mažiausią – būdvardžio prefiksatai (2) ir paradigmatai (11), daugumos vedinių pamatas daiktavardis. Antrame paveiksle parodyta darinių sankaupa. Trečioje pateiktas didžiausios darinių grupės pamatas pagal kalbos dalis. Matyti ryški tendencija – iš daiktavardžio su priesagos formantu sudaromi nauji tą pačią darybos reikšmę turintys žodžiai (pavyzdžiui, su priesaga *-ininkas* reguliariai yra daromi asmenų pavadinimai paprastai pagal profesiją: akmenslydininkas, antenininkas, daugiamandatininkas, omonininkas, arba su priesaga *-ynas* pasidaromi kuopiniai pavadinimai: adresynas, dovanynas, išteklynas).

2 pav. *Reguliarūs dariniai*

3 pav. *Sufiksacija pagal kalbos dalis*

2.1.1. Daiktavardžių darybos būdai

Prefiksacija. Visi (35) surinkti daiktavardžio priešdėlio reguliarūs vediniai yra sudaryti iš daiktavardžio, dauguma – pridėjus tarptautinį priešdėlį: *aero-* (*aerorogės*), *alko-* (*alkospyna*), *bio-* (*bioūkis*), *de-* (*deforma*), *eko-* (*ekorutulys*), *etno-* (*etnoastronomas*), *hiper-* (*hiperintensyvumas*), *homo-* (*homopropaganda*), *kiber-* (*kiberšauktinis*), *ko-* (*koaferistas*), *kontr-* (*kontrelitas*), *multi-* (*multivisata*), *nano-* (*nanodanga*), *post-* (*postpolitika*), *super-* (*superšpagatas*), *trans-* (*translytis*), *turbo-*

(*turbokapitalizmas*), *video-* (*videošedevras*). Kai kurie iš jų, pavyzdžiui, *trans-* arba *video-*, yra tarptautinio žodžio dėmuo. O štai vediniai *afroamerikietis, afrobrazilas, afrokaribietis, afrolietuvis* ir *afrošvedas*, kurie tiktų labiau dūrinių kategorijai, visgi gali būti prefiksoido variantas, kai šakninė morfema atlieka priešdėlio funkciją, šis procesas dar tik vyksta.

Sufiksacija. Tai gausiausia vedinių grupė. Dauguma vedinių yra sudaryti su lietuviškomis priesagomis *(-avimas, -ėjas, - ėlis, -iena, -ietis, -ikas, -iklis, -imas, -inė, -inis(ys), -ininkas, -ija, -ybė, -ynas, -ystė, -ojas, -ukas, -umas, -uolis, -uoklis, -uvė*), tačiau pasitaikė ir nelietuviškų (*-iana, -antas, -istas, -izmas, -zacija*), kartais gana retų (*-iada, -manas, -oidas*) priesagos vedinių.

- Dažniausiai pasitaikiusios lietuviškos priesagos:

Priesaga ***-ininkas***, tai bene dariausia priesaga tarp duomenų bazėje pateiktų naujadarų, ji pridedama tiek prie hibridų (*čiastuškininkas, dekupažininkas*), tiek prie lietuviškų naujažodžių (*aplinkosaugininkas, banglentininkas, etnokultūrininkas*). Vediniai su šia priesaga nusako asmens pavadinimą dažniausiai pagal profesiją, kartais pagal veiklą, bet ne darbą. Šie dariniai yra sudaromi iš daiktavardžio. Beje, ši priesaga konkuruoja su nelietuviška *-istas*, pavyzdžiui, duomenyne pateikiama *kebabistas* ir *kebabininkas*, norminis (pagrindinis) variantas – antrasis.

Apskritai, vedinių, nusakančių asmenų pavadinimus pasitaiko gana daug vien iš būdvardžių su priesagomis *-uolis, -uoklis* (sudaromi daiktavardžiai iš kokybinių kintamosios ypatybės būdvardžių), *-ūnas, -okas, -eiva, -očius*, taip pat iš veiksmažodžių su priesagomis *-tojas, -ėjas, -ėlis*, pavyzdžiui:

aktyvuolis, -ė – „visuomeniškai, politiškai aktyvus žmogus“, (: aktyvus + -uol-);

apipirkėjas, -a – „stilistas, padedantis klientui apsipirkti“, (: apipirkti + -ėj-);

asipirkinėtojas, -a – „kas turi pabrėžtinį pomėgį apsipirkinėti“, (: apsipirkinėti + -toj-);

apsiskaitėlis – „kas daug skaito, yra apsiskaitęs“, (: apsiskaito + -ėl-);

baisuoklis, -ė – „kas baisus, baisiai atrodo, elgiasi ar pan.“, (: baisus + -uokl-);

degustuotojas – „specialistas, nustatantis maisto ar gėrimo kokybę pagal skonį, kvapą“, (: degustuoti + -toj-);

gydūnas, -ė – „netradicinės medicinos praktikuotojas, -a, įsitikinęs, kad gydo savo bioenergija, ir operuojantis plikomis rankomis“, (: gydyti + -ūn-);

išlaiduolis, -ė – „kas išlaidauja“, (: išlaidos + -uol-).

Su priesaga ***-ukas*** paprastai daromi daiktų – ypatybės turėtojų pavadinimai iš visų trijų pagrindinių kalbos dalių, tokių duomenyne irgi yra nemažai:

ankstukas, -ė – „maloninis anksčiau laiko gimusio (neišnešioto) kūdikio pavadinimas“, (: ankstus + -uk-)*;*

balerinukės – „žemakulniai į baleto puantus panašūs moteriški bateliai“, (: balerina + -uk-)*;*

dūzgiukas, -ė – „dūzgių dalyvis“, (: dūzgti + -iuk-);

kumštukė – „kumštinė pirštinė (paprastai vaikiška)“, (: kumštis + -uk-);

įspirtukės – „lengvas vasariškas įsispiriamas apavas“, (: įsispirti + -uk-).

Paprastai šiam skyriui priklauso daug daugiau vedinių ir su kitomis priesagomis, pavyzdžiui, *-inis, -ainis, -ulis, -uoklis, -uonis* ir kitos:

iešmainis – „didelis suvožtinis iš pailgos perpjautos duonelės, kurios viduje – ant iešmo kepti mėsos arba paukštienos, omleto, daržovių gabaliukai“, (: iešmas + -ain-);

modelinas – „elastinga lipdiniams naudojama medžiaga – polimerinis molis“, (: modeliuoti + -in-).

Taip pat duomenyne gausu veiksmų abstraktų ir veiksmų pavadinimų vedinių ypač su priesaga ***-imas, -umas***, tą rodo ir daugiau nei du šimtai veiksmažodinių pamatų:

atsekamumas – „galimybė atsekti, t. y. išsiaiškinti pradines reiškinio atsiradimo sąlygas“, (: atsekti + -am- + -um-);

barmenavimas – „dirbimas barmenu“, (: barmenauti + -im-);

dykumėjimas – „virtimas dykuma, dykumų plitimas“, (: dykumėti + -jim-);

įkontekstinimas – „konteksto suteikimas“, (: įkontekstinti + -im-).

Priesagos ***-inė, -ynas, -ykla*** vediniai, nusakantys vietos pavadinimus užima irgi nemažą vietą aptariamoje duomenų bazėje, dauguma jų yra sudaryti iš daiktavardžių:

atliekynas – „atliekų (paprastai radioaktyviųjų) kaupimo, tvarkymo ir nuolatinio saugojimo įrenginys“, (: atliekos + -yn-);

bambalinė – „vieta, kur prekiaujama bambaliais“, (: bambalis + -in-);

barzdaskutykla – „įmonė, kur kerpama ir tvarkoma barzda“, (: barzdaskutė + -ykl-);

jogurtinė – „edainė, kurioje prekiaujama šaldytu jogurtu, vietoje iš jo gaminamais desertais (ledais, kokteiliais), kitais skanėstais ir kava, arbata, gaiviaisiais gėrimais“, (: jogurtas + -in-);

kaktusynas – „vieta, kur auga (auginami) kaktusai“, (: kaktusas + -yn-).

Gana įdomus reiškinys – daiktavardiniai priesagos ***-iena*** vediniai. Paprastai tai žodžiai, įvardinantys mėsos (kiauliena) arba medžiagos (mediena) pavadinimą, duomenyne pasitaikė tokių naujadarų, kurie nėra dažnai girdimi, tačiau atitinkantys tiek darybos modelį, tiek turintys pagrindinę šios priesagos reikšmę:

kengūriena – „kengūros mėsa“, (: kengūra + -ien-);

kiaušiniena – „sudaužytų žalių kiaušinių masė“, (: kiaušinis + -ien-);

pomidoriena – „ištiškusių, sutraiškytų pomidorų masė, atsirandanti pramoginiuose mūšiuose mėtantis pomidorais“, (: pomidoras + -ien-).

Išvada – tai gana lanksti priesagos *-iena* vedinių vartosena, ji nėra netaisyklinga ar svetima.

- Nelietuviškų priesagų vediniai:

Didžiąją dalį sudaro ***-istas*** dariniai, kurie gali būti paimti iš kitų kalbų jau sudaryti arba sudaromi lietuvių kalboje iš tarptautinių žožių, šie vediniai nusako apibendrintų krypčių, grupių narių ar asmenų pavadinimus ir ***-izmas*** ypatybių pavadinimų dariniai, kurie sudaromi paprastai iš tarptautinių daiktavardžių:

dabartistas – „apsukriai gyvenantis tik dabartimi; besilaikantis dabartizmo pasaulėžiūros“, (: dabartis + -ist-);

delfistas – „populiaraus interneto naujienų portalo delfi.lt darbuotojas“, (: delfi + -ist-);

bukagalvizmas – „menkaprotiškumas“, (: bukagalvis + -izm-);

dabartizmas – „pasaulėžiūra, kurios ašis – susitelkimas į dabarties momentą“, (: dabartis + -izm-).

Tarp priesagos *-izmas* vedinių pasitaikė abreviatūros sužodėjimo proceso variantas – *lddpizmas* – „viskas, kas susiję su Lietuvos demokratine darbo partija (veikusia Lietuvoje 1990–2001 m., pakeitus Lietuvos komunistų partijos pavadinimą)“, kai prie santrumpos yra pridėta priesaga.

- Retų, nelietuviškų priesagų vediniai:

Tai gana įdomus darybos tipas – vediniai, dažniausiai sukurti pašiepti žinomą asmenį arba tiesiog yra su juo susiję, sudaryti su ***-(i)ana***, ***-(i)ada***, ***-oidas*** priesagomis iš pavardžių:

blindiana – „kūrinių apie Tadą Blindą visuma“, (: Blinda + -ian-)*;*

gražuliada – „genderizmui priešinga ideologija, propaguojama LR Seimo nario Petro Gražulio“, (: Gražulis + -iad-);

putinoidas – „Rusijos prezidento Vladimiro Putino režimo pasekėjas ir vykdytojas“, (: Putinas + -oid-).

Pasitaiko vedinių, nesusijusių su jokiu žmogumi, tai paprasčiausi vediniai iš bendrinio daiktavardžio (*grikiada, betonoidas*).

Paradigmacija. Į šią skiltį sudėti visi daiktavardžio vediniai, sudaryti iš vieno pamato pakeitus galūnę, daugiausia jų sukurta iš veiksmažodžio numetus priesagą ir pridėjus galūnę (*aprėptis, apleistis, atgrasa, atovėra, atpažintis, atskirtis, atstumtis, brukas, bumsis, draika, dreba, dūzgės, įėja, įgėris, išdauža, išgirda, išgriaučiai, iškvieta, išlindis, išsklaida, išveika, įmestis, įplyšis, įpūtis, įvaisa, įveika, kreipė, pertampa, pertepas, priekepas, stabdas, timpos, trikis, ūgtis, užtepas, žliurgė*), taip pat, tik kiek

mažiau yra sudaryta iš daiktavardžio pakeitus galūnę (*europas*, *išmintė, kareivė, karštė, krivė, laminatė, lavonė, mūzas, narcizė, orakulė, robotė, romuvis, sargis*, *seselis, sesutis, subjektė, tėvė, zombė, žmoga*), keli iš būdvardžių (*sukrė, šiurpė, tamprės*) ir vos vienas aptiktas iš ištiktuko (*pykštas*). Šiai kategorijai taip pat priskiriami vediniai iš pirmo žvilgsnio panašūs į prefiksacijos darybą, tačiau iš tikrųjų tai dariniai, paremti prielinksnine konstrukcija:

užvamzdis – „erdvė gręžinyje tarp vamzdžio ir gręžinio sienelių“, tik čia sutampa pamatinio žodžio ir darinio galūnės“, (už vamzdžio);

viršsąmonė – „kvantinės fizikos dėsniais aiškinamas už žmogaus sąmonės išeinantis energinis darinys“, (virš sąmonės).

Šioje skiltyje pasitaikė dar vienas abreviatūros sužodėjimo proceso variantas – *uabas* – „uždaroji akcinė bendrovė“, tik šiuo atveju prie santrumpos yra pridėta vyriškoji galūnė *-as*.

Kompozicija. Remiantis Paulauskiene (1994) šis būdas galimas traktuoti ir kaip paradigmacija iš dviejų žodžių. Visgi rašto darbe tokio tipo dariniai – sudėti iš dviejų pamatų – yra priskirti tradiciniam žodžių darybos modeliui – kompozicijai. Kaip aiškina kalbininkė (ten pat), dūrinio pamatas yra prasminga sintaksinė konstrukcija, o ne šiaip atsitiktiniai žodžiai. Tokių vedinių buvo surinkta daugiau nei šeši šimtai, daugiausia sudaryta iš daiktavardžių, daiktavardžių ir būdvardžių arba daiktavardžių ir veiksmažodžių; dažniausios dūrinio galūnės: vyriškosios giminės – *-i*, *-ys*, moteriškosios – *-a*, *-ė*:

aiškinraštis ← aiškinti ir raštas („aiškinamasis raštas“);

akmenslydis ← akmens slydis („komandinis sportinis ledo žaidimas – akmeninio disko su rankenėle leidimas ledu į išpieštą apskritą taikinį);

aplinkosauga ← aplinka ir saugoti („aplinkos apsauga – natūralios ir žmogaus paveiktos ar sukurtos gamtos apsaugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio neigiamo poveikio“);

artistkekšė ← artistė ir kekšė („parsidavinėjanti artistė“);

balsavietė ← balsuoti ir vieta („vieta, kur ateinama balsuoti (rinkimuose, referendumuose ir pan.));

blogažodis ← blogas žodis („blogas, bloga linkintis žodis“);

dainarašys ← daina ir rašyti („kas kuria (rašo) dainas“);

didlaikraštis ← didis laikraštis („didelės apimties laikraštis“);

dūzgiažodis ← dūzgių žodis („ideologiniais tikslais vartojamas žodis entuziazmui skatinti“);

gręžskylė ← gręžimo skylė („gręžimu gaunama skylė“).

2.1.2. Būdvardžių darybos būdai

Prefiksacija. Būdvardžio priešdėlio vedinių buvo surinkta vos 5, visi jų sudaryti iš būdvardžių, 4 priešdėliai pasitaikė tarptautiniai: *hiper-* (*hiperkritiškas*), *multi-* (*multikultūrinis*), tačiau šis yra neteiktinas, verstas, lietuviškas atitikmuo – daugiakultūrinis, *nano-* (*nanotechnologinis*) – greičiausiai yra žodis hibridas, *trans-* (*translytis*) – pateikiamas ir kaip daiktavardis, reiškia, šis vedinys atspindi funkcinę darybą, kaip aiškina Paulauskienė (1994), vienas kalbos dalies žodis gali funkcionuoti kitos kalbos dalies reikšme. Galiausiai lieka priešdėlio *po-* vedinys (poteatrinis). Išvada – iš 5 vedinių belieka 2 (*hiperkritiškas ir poteatrinis*), nors pirmasis vis dėlto kelia abejonių.

Sufiksacija. Tai gausiausias būdvardžio darybos būdas, surinkta apie 60 vedinių. Beveik visi yra sudaryti iš daiktavardžio, 5 iš jų (*bendrabutinis, londoniškis, obuolinė, pilnatinis, vaivorykštinis*) pateikiami ir kaip daiktavardžiai, vėl ryškėja funkcinė daryba, vienas sudarytas iš veiksmažodžio (*čiulpinis*), bet ir tas sutampa su daiktavardžiu. Vienas vedinys – *gražulesnis* – yra padarytas iš seimo nario pavardės Gražulis, vadinasi, pavardė yra virtusi būdvardžiu gražulis, o aptariamas vedinys tėra kokybinio būdvardžio aukštesnis laipsnis. Tikrieji būdvardžio vediniai yra sudaryti su ***-inis***, ***-ingas*** ir ***-iškas*** priesagomis. Anot Paulauskienės (1994), šios priesagos yra nevienareikšmės, toks darybos būdas labiau primena veiksmažodžių priesaginę darybą.

- Priesagos ***-inis*** vediniams būdinga išskiriamoji daikto rūšies reikšmė, kuri nurodo medžiagą, priklausymą, panašumą, paskirtį, daikto ypatybę pagal vietą, pagal laiką, pagal veikimo priemonę, polinkį į ką nors, matą. Tarp atrinktų naujadarų pasitaikė vedinių, žyminčių priklausymą (*aplinkosauginis, demotyvacinis, energinis*), medžiagą (*kapsulinis*), daikto ypatybę pagal vietą (*paraštinis*).

- Vediniai su priesaga ***-ingas*** reiškia ypatybę pagal gausumą, polinkį į ką nors, ypatybes, kylančias iš santykio su tuo, kas pasakyta pamatiniu žodžiu. Iš visų atrinktų naujadarų su šia priesaga pasitaikė tik trys, visi jie reiškia ypatybę pagal gausumą (*čiobrelingas, dilgėlingas, kūpolingas*).

- priesagos ***-iškas*** dariniai atspindi ypatybę pagal panašumą, rūšį, kuri yra nustatoma pagal santykį su pamatiniu žodžiu, ar esminę daikto ypatybę. Dauguma naujadarų atspindi rūšį, kuri nustatoma pagal santykį su pamatiniu žodžiu (*blogiukiškas, ikėjiškas, ikoniškas*).

Paradigmacija. Kaip ir daiktavardžių, taip ir būdvardžių galūniniai vediniai yra tik tie, kurie yra vieno pamato ir yra pakeitę galūnę, padaromi iš kitos kalbos dalies, dauguma iš daiktavardžio, iš viso jų – 5 (*įrankus* iš *įrankis*, *sąveikus* iš *sąveika*, *saviraiškus* iš *saviraiška*, *stabarus* iš *stabaras*, *taršus* iš *tarša*) ir vienas iš veiksmažodžio (*apybliūškis* iš *apibliūkšti*). Taip pat į šią skiltį buvo sudėti būdvardžiai, iš pirmo žvilgsnio panašūs į priešdėlinius vedinius, tačiau esantys galūnės formanto

dariniai, paremti prielinksnine konstrukcija, kadangi visi būdvardžio prefiksacijos vediniai yra padaromi tik iš būdvardžių, o šių žodžių pamatas – daiktavardis:

becukris, -ė – „neturintis cukraus, nesaldintas cukrumi“, (be cukraus);

bepėdis, -ė – „neturintis apatinės kojos dalies“, (be kojos);

beprezidentis,-ė – „pagal darybinę reikšmę „kuris be prezidento““, (be prezidento);

besimptomis, -ė – „neturintis matomų ar kitaip besireiškiančių simptomų (požymių)“, (be simptomų);

bežidinis, -ė – „optikoje – sistema be židinio, t. y. neturinti optinės galios“, (be židinio).

Kompozicija. Šie vediniai, kaip ir daiktavardžio naujai sukurti žodžiai gali būti traktuojami kaip paradigmacijos dariniai iš dviejų žodžių, tačiau ir čia pasiliekama prie tradicinio skirstymo. Darinių, kurie būtų sudaryti iš dviejų pamatų surinkta beveik 80, 12 iš jų pamato ir darinio galūnės sutampa: *daugiafunkcis, daugiagreitis, politkorektiškas, riestaausis, riestažodis, standžiašlaunis, suplotasnukis, sutrauktasnukis, trečialytis, vienakąsnis, vienatūris, visadalis.* Pirmasis yra dezintegracijos pavyzdys (tokių pasitaikė ne vienas), kai sutrumpėja žodžio dalis – numesta priesaga *-ija*. Dar 5 iš 12 (*riestažodis, suplotasnukis, trečialytis, vienakąsnis, vienatūris*) bei 26, kurių galūnės nesutampa, vėl atspindi ir daiktavardį, derėtų skirti funkcinei darybai, arba morfologijos atskiram darybos būdui – konversijai, kaip aiškina Palionis (1999). Vadinasi, tikrų kompozicijos vedinių belieka apie 40. Šie likę vediniai yra sudaryti iš prielinksnio ir daiktavardžio, daiktavardžio ir būdvardžio, veiksmažodžio ir daiktavardžio, įvardžio ir daiktavardžio arba skaitvardžio ir daiktavardžio, kai kurie su jungiamuoju balsiu:

daugiagreitis ← daug greičio („judantis iškart daugeliu greičiu“);

kietagrūdis ← kietas grūdas („paprastai vartojama kalbant apie kietuosius kviečius (tam tikrą kviečių rūšį“);

mažabiudžetis ← mažas biudžetas („turintis mažą biudžetą“);

politkorektiškas ← politikas korektiškas („uoliai (perdėtai) besistengiantis neįžeisti socialiai nuskriaustų ar diskriminuojamų asmenų grupes kalba ar kitais veiksmais“);

pustautis ← pusė tautos („pusiau nutautęs“);

riestaausis ← riesta ausis („kas riestomis ausimis“);

standžiašlaunis ← standi šlaunis („turintis standžias šlaunis“);

sutrauktasnukis ← sutrauktas snukis („kas sutrauktu snukiu“);

tyraveidis ← tyras veidas („kas tyro veido“);

visadalis ← visa dalis („turintis visas dalis“).

2.1.3. Veiksmažodžių darybos būdai

Prefiksacija. Visi dariniai yra sudaryti iš veiksmažodžių su prielinksninės kilmės priešdėliais, jų surinkta 52. Daugiausia vedinių su priešdėliais *į-* ir *nu-*, vos po vieną su priešdėliais *pra-* ir *at-*.

- Priešdėlis ***į-***:

Įdabartinti, įdrauginti, įkultūrinti, įkvipti, įlietuvinti, įnorminti, įpaveldinti, įraštinti, įsvarbinti, įsveikatinti, įšurmuliuoti, įtinklinti, įtvorinti, įviešinti, įžmoginti. Šis priešdėlis nurodo veiksmą, nukreiptą į save ar sau rūpimą objektą, į konkrečią kitą vietą ar laiką (*įdabartinti* – „perkelti į dabartį; padaryti prieinamą dabartyje; suteikti dabarties pavidalą“).

- Priešdėlis ***nu-***:

Nudrąsinti, nugalinti, nugroti, nugvežti, nujautrinti, nukalbinti, nukraupti, nupaukšiuoti, nupoetinti, nureikšminti, nušlapinti, nuteisėjauti. Priešdėlis turi neigiamo atspalvio, prieštaringas prieš tai aptartam, šis rodo kaip tik nukreiptą veiksmą nuo savęs ar kito (*nudrąsinti* – „atimti drąsą“), negalėjimą kažko atlikti ar blogą atlikimą (*nugroti* – „pernelyg dažnai grojamą muzikos kūrinį subanalinti, nuvalkioti“).

Šiai kategorijai yra priskiriami ir 22 veiksmažodžio priešdėlio vediniai, kuriuose dominuoja sangrąžos dalelytė. Tai vienintelė kalbos dalis, kuriai priklauso šis afiksas, be to, dažniausias su priešdėlio formantu. Pastarasis praplečia sangrąžos jungimosi galimybes bei suteikia kitokią reikšmę, pavyzdžiui:

apsivartoti – „padauginti svaigiųjų (narkotizuojančių) medžiagų“, (: vartoti + ap- + -si-, *Lietuvių kalbos žodyne* pateikiama tokia *vartoti* reikšmė – „tenkinti įprastinius, kasdienius, nuolatinius poreikius“);

įsipatoginti – „įsitaisyti patogiai“, (: patoginti + į- + -si-; *Lietuvių kalbos žodyne* pateikiama patoginti reikšmė – „daryti patogų“).

Sufiksacija. Iš viso surinkta daugiau nei šimtas veiksmažodžio priesaginių vedinių – daugiau nei penkiasdešimt sudaryti iš daiktavardžio, daugiau nei dešimt iš būdvardžio ir vos 1 iš įvardžio. Pagrindinės priesagos: *-iauti, -uoti, -inti.*

- Anot Paulauskienės (1994), priesagos ***-auti*** vediniai gali reikšti buvimą, darymą arba rinkimą tai, kas pasakyta pamatiniu žodžiu. Visi surinkti naujadarai su šia priesaga rodo darymą to, kas pasakyta pamatiniu žodžiu:

aiškiaregiauti – „užsiimti aiškiaregystės amatu“;

gidauti – „dirbti (būti) gidu“;

močiučiauti – „atlikti močiutės pareigas – prižiūrėti vaikus“.

- Priesagos ***-uoti*** vediniai reiškia daryti tai, kas pasakyta pamatiniu žodžiu, tepti, dengti tuo, kas pasakoma pamatiniu žodžiu, naudoti pamatiniu žodžiu pasakytą priemonę, atsirasti savaime tam, kas pasakoma pamatiniu žodžiu, vadinti tuo, ką reiškia daiktavardis, laikyti save ar elgtis taip, kaip elgiasi daiktavardžiu reiškiamas asmuo, leisti laiką:

audituoti – „atlikti ūkio subjekto (įmonės, įstaigos, organizacijos) veiklos, finansų, valdymo ar teisinės būklės patikrinimą“ (daryti tai, kas pasakyta pamatiniu žodžiu);

čiviliuoti – „dainuoti Rositos Čivilytės maniera“ (elgtis taip, kaip elgiasi daiktavardžiu reiškiamas asmuo).

- Paprastai priesagos ***-inti*** vedinių nedaug, jie reiškia darymą, kėlimą to, kas pasakyta pamatiniu žodžiu, tepimą tuo, kas pasakyta pamatiniu žodžiu. Daugiausia naujadarų, nusakančių darymą to, kas pasakyta pamatiniu žodžiu:

vadybinti – „užsiimti vadyba“;

skaitmeninti – „grafinį tekstą, vaizdą, garsą versti skaitmeniniu“.

2.2.Reguliarūs, bet reti dariniai

Paprastai šiai kategorijai yra priskiriami retrogradinės darybos bei dalis mišriosios darybos darinių. Tai vediniai, kurie nėra padaryti pagal tradicinę darybos būdų sistemą, jie nėra visai aiškūs, tai darybos būdai, turintys tam tikrų prieštaravimų, išskirti kaip šalutiniai. Tačiau pasitaiko ir tokių vedinių, kurių pamato kalboje neturime, nors jis realiai gali egzistuoti, pavyzdžiui:

nelovadienis – „sutuoktinių miegojimas skirtingose lovose susipykus“, (tai daiktavardžio prefiksacijos vedinys, nors *lovadienis* žodžio neturime, tačiau jis pagal dūrinių kompoziciją tinkamas, todėl gali egzistuoti);

neseksadienis – „diena, kai susipykusi pora atsisako sekso“, (dar vienas daiktavardžio prefiksacijos vedinys, *seksadienis* žodžio neturime, bet ir jis atitinka kompozicinį darybos modelį).

2.2.1. Retrogradinė daryba

Viso surinkta 5 šios darybos vediniai, 4 iš jų yra padaryti iš daiktavardžio numetus vieną ar net kelias priesagas ir tik vienas iš būdvardžio numetus priešdėlio afiksą:

kesadija ← kesadilija – -il („ispaniškas pusmėnulio formos miltinis patiekalas su sūrio įdaru (įdaryta tortilija)“), tačiau tai neteiktinas variantas;

neototai ← neototalitarizmas – -alitarizmas (3 priesagos) („sutrauktas neototalitarizmo propaguotojų pavadinimas“), jau vien reikšmė paaiškina darybą;

spaudė ← spaudelė – -el („dviejų dalių užsegtukas drabužių, piniginių ir pan. dalims susegti, užsegti spaudžiant kauburėlį į įdubėlę“), *Lietuvių kalbos žodyne* yra mažai paplitusi antroji *spaudelės* reikšmė – „suspaudžiama sagutė, spūsčiukas“;

tūbis ← tūbelė – -el („vamzdelio (tūbelės) formos mielinė bandelė, pagardinta įvairių rūšių pabarstukais“);

utralus ← neutralus – neu- („nesantis neutralus, turintis tam tikrą funkcinį ar stilistinį atspalvį“).

2.2.2. Mišrioji daryba

Šiai darybos kategorijai buvo priskirti kompozicijos-sufiksacijos vediniai, jų surinkta 20 ir prefiksacijos-sufiksacijos vediniai, tokių pasitaikė trigubai daugiau – 63. Visų šių darinių pasitaikė tiek iš daiktavardžio, tiek iš būdvardžio, keli iš veiksmažodžio arba veiksmažodžio ir daiktavardžio.

Prefiksacijos-sufiksacijos pavyzdžiai:

antiskalūninis ← anti- + skalūnas + -inis („nukreiptas prieš skalūnų dujų gavybos projektus Lietuvoje (2013 m.)“);

eksmerienė ← eks- + meras + -ienė („buvusio mero žmona“);

išgrėsminti ← iš- + grėsmė + -inti („pašalinti kokio nors objekto ar reiškinio keliamą grėsmę“);

įerdvinimas ← į- + erdvinis + -imas („erdės sukūrimas apie ką nors“);

įgalūninimas ← į- + galūninis + -imas („galūnės žodžiui suteikimas“);

įmeninimas ← į- + meninis + imas („meno apraiškų įliejimas, įdiegimas kur nors; meno pavidalo suteikimas“);

įsapninti ← į- + sapnas + -inti („paversti sapnu, padaryti kaip sapną“);

įveiksminti ← į- + veiksminis + -ti („įgalinti veikti“);

pabarmenauti ← pa- + barmenas + -auti („padirbėti barmenu“);

sugyvūninti ← su- + gyvūnas + -inti („padaryti gyvūnžmogiu, t. y. žmogumi, valdomu gyvūniškų instinktų, arba turinčiu gyvūno pavidalą“);

suinternetinti ← su- + internetinis + -ti („padaryti susijusį su internetu, priklausomą nuo internet”).

Kompozicijo-sufiksacijos:

ašarotyrininkas ← ašarų tyrėjas + -ininkas („mokslininkas, tyrinėjantis ašaras kaip reiškinį“);

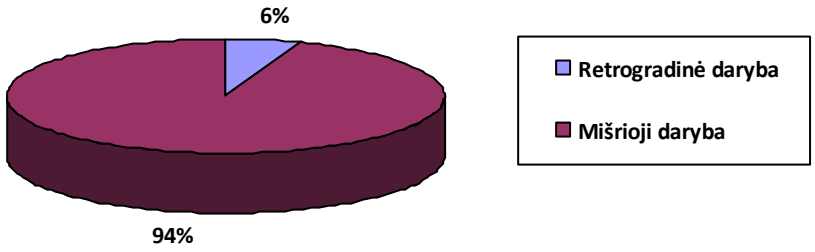
dvikainystė ← dvi kainos + -ystė („kainų nurodymas dviem skirtingomis valiutomis (konkrečiu atveju turimas galvoje pereinamasis laikotarpis nuo lito prie euro)“);

kryždirbystė ← kryžius dirbti + -ystė („kryžių dirbimas, lietuvių liaudies meno dalis“);

laisvarinkininkas ← laisva rinka + -ininkas („laisvosios rinkos propaguotojas“);

trešnėdra ← trešnes ėsti + -dra („trešnių ėdrūnas“).

Ketvirtoje diagramoje parodytas retrogradinės ir mišriosios darybos santykis vedinių atžvilgiu.

4 pav. *Šalutinių darybos būdų vedinių santykis*

2.3.Okaziniai dariniai

Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyne buvo surasta daugiau nei 100 darinių, neatitinkančių morfologinės darybos schemos. Didžioji dalis – daiktavardinių naujadarų. Dažniausiai tai kelių pamatų dalies sujungimas arba vieno pamato sutrumpinimas:

darbostogos – „darbui skirtas atostogų laikas“ (trūksta antro dėmens dalies „at“);

dykonomika – „ekonomika, pagrįsta dalies prekių ar paslaugų teikimu vartotojams už dyką“ (dykas ir ekonomika, tačiau trūksta pastarojo pirmos žodžio dalies „ek“);

eksformacija – „informacijos pertekliaus rezultatas“ (nebelieka viso žodžio *informacija*, trūksta dalies „in“);

interkomis – „interneto komentarų rašytojas (komentuotojas)“ (abiejų žodžių pamatai sutrumpinti – iš *internetas* liko tik inter-, o iš *komentuoti* tik kom-);

kalbosofas – „filosofuojantis kalbininkas“ (nebelieka viso žodžio *filosofas*).

Taip pat pasitaikė sudurtų žodžių, kurių pirmo pamato paskutinė ir antro pamato pirma raidė susilieja. Lietuvių kalboje turime ne vieną susidūrimo pavyzdį, kai abi raidės išlieka, jos nesusilieja,

pavyzdžiui, *pusseserė, aplinkkelis*. Taigi naujadaras ***fotelova*** – netaisyklingas, susiliejusios pirmojo pamato kamieno paskutinė l raidė su antrojo pamato pirmąja l (fote**l**is ir **l**ova).

Duomenyne atrasti ir tokie žodžiai, kurių neaiškios tik vienos raidės, nesuprantama, kodėl įterpta tam tikra raidė:

*kakad**ū**kavimas* – neaišku, kodėl ū, kai žodis yra sudarytas iš „kakadu“, pamatas turi trumpąją raidę;

*užreferend**ū**minti* – vedinys iš žodžio referendumas, tačiau darinio priesagos balsė ilgoji, priešingai nei pamato – iš priesagos -umas pasidarė -ūmas, tokios priesagos neturime.

***ž**euras* – „naujadaras pagal sąskambį su būdvardžiu *žiaurus*, – eurui, Lietuvoje ne visų laukiamam ir galinčiam būti pražūtingam Lietuvos ekonomikai, pavadinti“ (pridėta tik viena pirmoji raidė).

Pasitaikė ir tokių darinių, kurie yra sudaryti iš nesavarankiškų dėmenų, tai žodžių dalys, kurios paprastai yra rašytinos tik kartu su kitais žodžiais: *mikriukas* ir *miniukas* – nelietuviškos kilmės dėmenys *mikr-* ir *min-*.

Šiai kategorijai dar buvo priskirti žodžiai, vediniai, sudaryti iš dviejų nelietuviškų dėmenų, neesantys ir tarptautiniai: *kakofagas, kakofilas*. Tai naujadarai, artimi žodžiams hibridams, kurie yra neteiktini ar priskirti žargonams.

Apskritai, dauguma šių darinių yra padaryti pagal analogiją – žodžiai kuriami pagal pavyzdį, tačiau praktiškai netaisyklingi:

aptamsa – aliuzija į darinį apšvieta („apšvietos priešingybė“);

alachoholikas, -ė – panašumas į darinį alkoholikas, suvokiamas tarsi priklausomybė („atsidėjęs Alacho šlovintojas“);

grybokratija („kieta ranka pasižyminčios prezidentės Dalios Grybauskaitės valdymas“), *mediakratija* („reiškinys, apibūdinantis itin glaudžias politikų ir žiniasklaidos sąsajas; žiniasklaidos galia valdyti visuomenę“), *teismokratija* („valdymo forma, kai vyrauja teismų valdžia“) – analogija pagal graikų kilmės žodį demokratija;

laikraštiena („menkavertė, dažnai bulvarinė spausdintinė žiniasklaida“), *forumiena* („interneto svetainės forumų temos ir jų turinys“), *skaitmeniena* („dideli suskaitmenintų kalbos duomenų kiekiai kaip kalbos tyrimų žaliava“) – panašumas, pavyzdžiui, į vedinį kiauliena, nei vienas neatspindi nei mėsos, nei medžiagos pavadinimo;

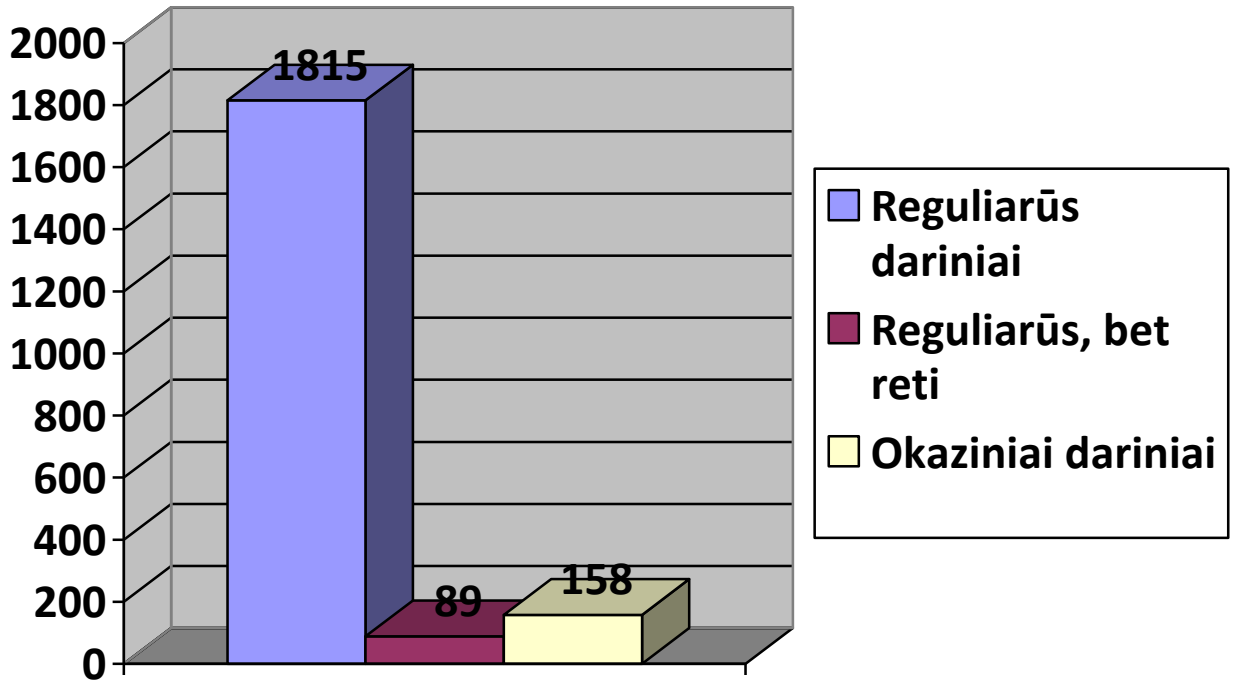
putirendumas – aliuzija į referendumą („Putino režimo palaikomas kitos šalies separatistinis referendumas“);

sovietofilas („to, kas susiję su buvusia Sovietų Sąjunga, mėgėjas, garbintojas“), *lituanofilas* („Lietuvą, lietuvius ir visa, kas lietuviška, gerbiantis, tuo besidomintis kitatautis“), *britofilas* („to, kas susiję su britais ir Didžiąja Britanija, mėgėjas“) – padaryti pagal panašumą į bibliofilas;

uošvienfobija („žento akimis – uošvės keliama baimė“), *meškafobija* („politinių santykių su Rusija baimė“) – aliuziją, pavyzdžiui, į žodį fotofobija, čia derėtų paminėti ir tokius vedinius kaip *atomofobas* („kas priešiškai žiūri į atominę energetiką), *intymofobas* („jaučiantis intymių santykių baimę“) arba *šunofobas* („kas bijo, nemėgsta ar nekenčia šunų“);

maistologija („mokslas apie maistą, jo gaminimą“), *nuobodologija* („nuobodus mokomasis dalykas, pamoka“), *poligrafologija* („mokslas apie darbą su poligrafu (kartais vadinamu melo detektoriumi)“) – panašumas į ideologija, čia tinka paminėti vedinius *angelologas* („angelų, kaip gerųjų dvasių, specialistas“), *batologas* („batų žinovas, spėjantis apie žmogaus būdą iš jo batų“) arba *dvasingologas* („dvasingumo specialistas“) – panašumas, pavyzdžiui, į žodį filologas.

Nors vedinių, sukurtų pagal analogiją yra gana daug, tačiau visi okaziniai dariniai tėra nedidelė dalis iš visų surinktų truputį daugiau nei 2000 žodžių visumos. Tai matyti penktoje diagramoje, joje pavaizduota visų trijų dalių (reguliarių, reguliarių, bet retų ir okazinių darinių) sudėtis.

5 pav. *Darinių reguliarumas*

Išvados

Šiame darbe pristatomu tyrimu taikant kiekybinės analizės metodą buvo surinkti naujadarai iš *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyno*, suskirstyti pagal morfologinę darybos schemą. Nustatyta būdingiausia tendencija naujausiuose žodžių darybos procesuose:

1) Didžiąją dalį naujai sukurtų žodžių sudaro daiktavardžių priesagų vediniai (daugiau nei 700). Pasitvirtina mokslo darbuose (pavyzdžiui, A. Paulauskienė, S. Keinys) pateikta informacija – lietuvių kalboje daugiausia yra sudaroma daiktavardžių su priesagomis, kurių kalboje turima daugiau nei 600. Tai reguliariausias ir produktyviausias darybos būdas. Taip pat svarbu paminėti ir patį daiktavardį, nes jis dažniausia ir patogiausia kalbos dalis atliekanti pamato funkciją: daiktavardžio priesagos vedinių iš daiktavardžio yra surinkta daugiau nei 400; daiktavardžio galūnės vedinių iš 105 daugiau nei 40 padaryti iš daiktavardžio; dūrinių, kurių surinkta daugiau nei 600, vienas iš pamatų būtinai bus daiktavardis, abiejų vien daiktavardžio dėmenų yra apie 300; veiksmažodžio priesagos vedinių (109) daiktavardžio pamato yra apie 90; būdvardžio priesagos vedinių (58) net 57 daiktavardiniai pamatai; visi 11 būdvardžio galūnės vedinių yra padaryti iš daiktavardžio; iš 46 būdvardinių dūrinių net 42-jų vedinių pamato dėmuo daiktavardis; daugiausia daiktavardis dominuoja ir tarp mišrios darybos vedinių pamato.
2) Mažiausią naujadarų dalį sudaro būdvardžio vediniai (vėl pasitvirtina kalbininkų pateikti duomenys), konkrečiai – du būdvardžio prefiksatai, taip pat mažai pasitaikė būdvardžio paradigmatų – 11.
3) Veiksmažodžio priesagų vedinių surinkta daugiau nei 100, priešdėlių dvigubai mažiau. Iš trijų kalbos dalių veiksmažodis pagal surinktų naujažodžių gausumą atsiduria antroje vietoje, turėdamas beveik 10 kartų mažiau vedinių negu daiktavardis.

Taip pat atlikus tyrimą pastebėta, kad naujažodžiai surinkti ir sudėti į duomenyną nuo XX a. pabaigos daugiau nei didžiąja dalimi atitinka lietuvių kalbos darybos sistemą – surinkta daugiau nei 2000 naujai sukurtų žodžių (priešdėlinių, priesaginių, galūninių ir dūrinių). Tik apie 100 yra okazinių darinių, kurie nuo darybos modelio yra gerokai nutolę, paprastai sukurti tik tam tikroje situacijoje, esantys laikini ir be konteksto neaiškūs.

Darbe išanalizavus pagrindinius sinchroninės darybos autorius (J. Palionis, S. Keinys, V. Urbutis) ir vienos pagrindinės morfologijos tyrėjos (A. Paulauskienė) leidinius į darybos būdų skirstymą buvo pažiūrėta tradiciškai, tačiau su tam tikrom pastabom – naujadarai buvo skirstomi į

daiktavardžio ir būdvardžio prefiksaciją, sufiksaciją, paradigmaciją ir kompoziciją (pagal kalbininkę Paulauskienę (1994) galimai paradigmacijos būdą iš dviejų žodžių); veiksmažodžio prefiksaciją ir sufiksaciją; atskirai į mišrią bei retrogradinę darybas.

Reikia paminėti, kad tyrimas negali būti pripažintas išsamiu ilgą laiką, kadangi jį reikėtų kartoti po tam tikros pertraukos. Duomenynas autorių yra nuolat papildomas ir pataisomas, be to, kiekvienas norintis gali siųsti savo pastebėjimus bei pasiūlymus. Norint išsamiai stebėti naujadarų atsiradimą ir jų tinkamumą reikėtų kartoti naujai sukurtų naujažodžių analizę. Vis dėlto atliktas tyrimas yra dalinė pagalba tiriant kalbos kitimus, konkrečiai – kalbos naujoves.

Literatūra ir šaltiniai

1. GOLOVINAS, B. 1982: *Kalbotyros įvadas*, Vilnius: Mokslas.
2. KEINYS, St. 1999: *Bendrinės lietuvių kalbos žodžių daryba*, Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
3. PALIONIS, J. 1999: *Kalbos mokslų pradmenys*, Vilnius: Jandrija.
4. PAULAUSKIENĖ, A. 1994: *Lietuvių kalbos morfologija*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
5. URBUTIS, V. 2009: *Žodžių darybos teorija*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
6. Mikelionienė, J. (2000) *Šiuolaikiniai metodai kalbos naujovėms tirti.* Prieiga internetu: http://donelaitis.vdu.lt/publications/Mikelioniene_2000.pdf (žiūrėta 2017-01-20).
7. Miliūnaitė, R. (2012) *Kalbos vartotojai ir naujadarų kūryba*. Prieiga internetu: http://lituanistusamburis.lt/wp-content/uploads/2015/08/R.Mili%C5%ABnait%C4%97.Naujadarai.-GK.pdf (žiūrėta 2017-01-21).
8. Smetona, A. (2005) *Pagrindinių darybos būdų skyrimo klausimu*. Prieiga internetu: http://web.vu.lt/flf/a.smetona/wp-content/uploads/Str_Daryba2.pdf (žiūrėta 2017-04-10).
9. Smetona A. *Lietuvių kalbos žodžių daryba. Paskaitų santraukos*. Prieiga internetu: http://web.vu.lt/flf/a.smetona/wp-content/uploads/LZD_paskaitos.pdf (2017-04-10).
10. Smetonienė, I. (2003) *Tropai ir okaziniai dariniai reklamos tekstuose*. Prieiga internetu: http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2003~1367158483598/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content (žiūrėta 2017-01-25).
11. http://naujazodziai.lki.lt/ (žiūrėta viso rašymo metu).
12. http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta viso rašymo metu).

Summary

The thesis analyses newly formed words since the end of the 20th century, retrieved from the Database of Lithuanian Neologisms. The aim of the research is to find out whether the neologisms conform to morphological word formation model, and to identify the tendency in the newest word formation processes. To achieve the aim, the quantitative content analysis is employed. Words are classified according to their formation models, then they are analysed and described. The thesis contains theoretical part and an empirical study. The theoretical part analyses word formation, conventional and unconventional formation, the types of word formation for the main parts of speech. After discussing theoretical data, the factual data is analysed. Neologisms are classified into the following six word formation categories: prefixation, suffixation, paradigmatic word formation, composition, hybrid word formation, and retrograde derivation. The study reveals that noun suffixation is the most common type of derivation, adjective prefixation being the rarest. Noun is the principal part of speech in respect of derivatives and derivational base. From more than 2,000 retrieved neologisms, more than 100 do not conform to Lithuanian word formation model. Nonetheless, research findings should not be considered finite and should be re-evaluated after some time, as the data was collected from a constantly updated database. The thesis could be beneficial for scientists analysing language change and anyone interested in changes of the Lithuanian language, for instance, teachers, lexicographers, and linguists.

Priedai

Priedas Nr. 1

Naujadarų klasifikacija pagal darybos būdus

Daikt. priesag.	Daikt. priešdėl.	Daikt. galūn. (dūriniai*)	Veiksm. priešdėl.
adresýnas	aerogelis	aiškinraštis *	apsiplanšėtinti
aifonistas	aerorogės	akimatis*	apsisnòrinti
aitvarãvimas	afroamerikiẽtis	akiódūmis*	apsišimtagraminti
aitvarúotojas	afrobrazilas	akménslydis*	apsivartóti
akménslydininkas	afrokaribiẽtis	akménstūmis*	atsiseimáuti
akropolizãcija	afrolietùvis	algãdienis*	atskambinti
aktyvistas	afrošvėdas	alývkrūmis*	įdabartinti
aktyvuõlis	alkospynà	anglakalbis*	įdraũginti
anapusýbė	bioūkis	añtbačiai	įkultūrinti
ankstùkas	defòrma	añtčiužinis	įkvipti
antènininkas	ekorutulỹs	añtkojai	įlietùvinti
antipãtikas	etnoastronòmas	añtkojis	įnòrminti
antiskalūnininkas	hiperintensyvùmas	antrabañgis*	įpãveldinti
antraeilininkas	hiperlituanistas	apykojė	įrãštinti
apipirkėjas	homopropagánda	apkaltà	įsipatõginti
aplinkósaugininkas	homosovietizmas	aplinkósauga*	įsitiñklinti
apsauginis	kiberšauktinis	aprėptis	įsvarbinti
apsipirkinėjimas	koaferistas	apleistis	įsveikãtinti
apsipirkinėtojas	kontrelitas	apšvita	išdiẽvinti
apsiskaitėlis	multikultūrininkas	arabãkalbė*	išdraũginti
aptemptùkai	multivisatà	arabakalbis*	išnòrminti
aptemptùkas	nanodalẽlė	arbãtvakaris*	išpiãrinti
aptemptùkės	nanodangà	artistkekšė*	išpublikúoti
archajýbė	nanopalydõvas	asfáltligė*	išsikėvišinti
aršuõlis	nanovaškãvimas	asilogrãfas*	įšurmuliúoti
asmeninùkė	nelovãdienis	asménlazdė*	išveikti
asmenùkė	neseksadienis	asménsargis*	išzòmbinti
asmenùtė	postpolitika	aštúonratis*	iššžmõginti
atidėjimas	posttiesa	aštúonsraigtis*	įtiñklinti
atidėjinỹs	superšpagatas	atgrasà	įtvõrinti
atkakluõlis	translytis	atitikmė	įviẽšinti
atlėpausiškùmas	transmoteris	atòmlėkis*	įžmõginti

Daikt. priesag.	**Daikt. priešdėl.**	**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	**Veiksm. priešdėl.**
atliekýnas	turbokapitalizmas	atósklaida	nudrąsinti
atmintùkas	videobrukalas	atovėra	nugãlinti
atomizãcija	videokratija	atpažintis	nugróti
atprastùkės	videošedevras	atskirtis	nugvėšti
atsakiklis	videotinklaraštis	atstumtis	nujaũtrinti
atsarguõlis		ausiratis*	nukálbinti
atsekamùmas		aussagas*	nukraũpti
atsilupėlis		automobilvežis*	nupaukščiuoti
aukotùvė		autolaužýnas*	nupoètinti
ausiniuõtis		bačkãšauklis*	nuréikšminti
ausinùkas		baisžodis*	nusišalčiūtinti
austrijėtės		balsãdėžė*	nušlãpinti
automobilinimas		balsãlapis*	nuteisėjáuti
baisuõklis		balsãvietė*	paatviráuti
bakalaurantas		baltprausỹs*	padekupãžinti
balerinùkės		bañglentė*	papipirinti
balerūnas		barzdãkirpė*	paprieskoniúoti
bambalinė		basakanõpis*	pasihamãminti
bambalinis		baũdgrikė*	pasikultūrinti
banalizãcija		bėgtakis*	pasiplauti
banalizãvimas		bendrabūris*	pérdozuoti
bandažistas		bendraklùbis*	pérsikloti
bandelinė		bendrãkūra*	pérsipuošti
bañglentininkas		bendrasiẽlis*	pérskelbti
barmenãvimas		bendraskliaũtis*	péršvilpti
barzdaskutyklà		benzingalvis*	pérvartoti
barzdaskutystė		bernvakaris*	prakùrti
baseinùkės		betònmonstris*	prasisùkti
batáutojas		beveikhikikomòris*	prisivibrúoti
bãtinė		bibliomūšis*	sumanipuliuoti
batonėlis		bilietãdienis*	suprekinti
beglobiùkas		bjaurãdaras*	suprojektinti
beigelinė		bjaurãžodis*	suradikalėti
bendrabutinis		blynãdienis*	susidirbti
beskonýbė		bliuzãsriubė*	susihorizontuoti
betonòidas		blizgakepùris*	susipaveldinti
beždžiõninas		blogažodis*	susisvarbinti
bjauriùkas/bjaurùkas		blùsturgis*	sužvaigždinti
blindianà		bóbvakaris*	užnórinti
blizgėsis		briedmusė*	užpaukščiuoti
blizgiklis		brukalius	užsišviesti

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
blogiẽtis		brùkas	
blogiùkas		brūkšniãžodis*	
brùkalas		bùdelė	
bruzdùkas		bùmsis	
buivoliena		bùrvaltė*	
bukagalvizmas		bùtvagis*	
bukizmas		chebrãvežis*	
butelizacija		cukrómatis*	
cementuotė		daiktãdėžė*	
cukruotis		dailymankštė*	
čežutės		dainarašỹs*	
čiulpinis		dantisiūlis*	
čiulpinukas		darbãbiržė*	
čiviliavimas		darbãlaukis*	
dabartistas		darbgavỹs*	
dabartizmas		daugiarỹžis*	
daigykla		daugiãsraigtis*	
daiktavardynas		daugiãveika*	
daiktija		dažãsvydis*	
daiktinė		dergomãnija*	
dainuolis		dešiniavairis*	
daktarautojas		dešranõsis*	
dangoraižynas		dėtãvietė*	
darbietis		didbobė*	
darbomanas		didcentris*	
daruva		didkepsnis*	
daugiadarbiškumas		didlaikraštis*	
daugiakultūriškumas		didmaišis*	
daugiamandatininkas		didriestainis*	
daugiaprogramišius		diduniversitetis*	
daugovė		didžiãmedis*	
davatkinas		didžiažodýnininkas*	
daebesija		dietóraštis*	
debiloidas		dykãdienis*	
degustautojas		draikà	
delfinizmas		drambliãskrydis*	
delfistas		draũgpriešis*	
delfūnas		drebà	
delionė		driežãžmogis*	
dėliotojas		dujóplovė*	
delninė		dúombazė*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
delninukas		duomenkasỹs*	
desertinė		dūzgės	
dešrainininkas		dūzgiãžodis*	
dešrainis		dvikėdis*	
didulis		dvimiestis*	
didžėjãvimas		dvirankinė*	
dykumėjimas		dvižodis*	
dinozaurėjimas		ekranvaizdis*	
diskutántas		ekskrementmenis*	
dovanýnas		elektróstulpis*	
draskỹklė		elektrótaka*	
drėkiklis		eurakalỹs*	
drovesỹs		eurãsamtis*	
druskainis		eurãžmogis*	
duomenýnas		euromąstymas*	
duoniùkas		europarlamentãras*	
dūzgãlius		euròpas	
dūzgiùkas		europašaipūnas*	
dviratinis		euroromãnas*	
džiazúomenė		eurosąžinė*	
džiùgena		filmanešỹs*	
elektrinùkas		firmãvardis*	
elektrùkas		fitoarbatà*	
elnýnas		fitoonkològas*	
ešerilis		fitoterapeũtas*	
etnokultūrininkas		fitovãlymas*	
euriùkas		fotomedžiõklė*	
faktūrà		fotomedžiótojas*	
fantazãriumas		fotorolètai*	
fazanýnas		fotosienẽlė*	
festivãlininkas		frazãžodis*	
festivalizãcija		galiãsklaida*	
figūrántas		galùscenis*	
filmininkas		galvãjuostė*	
fonogrãmininkas		galvãkablis*	
fotografúomenė		galvapjūtė*	
gabuõlis		galvãplovė*	
gailišius		galvãskausmis*	
gaiviklis		galvãžmogis*	
galvizmas		gamyklãbutis*	
galvotojas		gamtãmeldis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
gardiklis		gamtamỹlis*	
geidžiamýbė		gamtmeldỹs*	
geležinkelizãcija		gamtójauta*	
geriẽtis		gandrãšaudis*	
gėriklis		gariūnlaikis*	
gidãvimas		gariūnmetis*	
gydõvas		gárpuodis*	
gydūnas		garsãjuostė*	
gyduõlis		garsãtakis*	
gimtãdienininkas		garsóvaizdis*	
gintaráutojas		garstakis*	
girtúomenė		gártraukis*	
glaustinis		gastroistòrikas*	
glaustinùkas		gastrorèketininkas*	
glostinùkas		gauruotažnỹplis*	
glotnùtis		geidãraštis*	
gniaužỹklė		gėliãpuokštė*	
gniūžtùkai		genólapis*	
gobtùvininkas		gerãmetis*	
grafitininkas		geražodis*	
grandýnas		gestakalbis*	
gražulėjimas		gimtakalbis*	
gražuliada		gimtãvietė*	
gražulizmas		gyvãsienė*	
greitùkas		gyvuliãvežis*	
greitùkė		gyvūnžmogis*	
grikiadà		grãžgarstė*	
grilininkas		greitãveika*	
grindinùkas		greitdiplomis*	
grybauskizmas		greitmaistis*	
grūdininkas		greitõšauda*	
grupinùkė		greitsriubė*	
gruzdintùvė		grężskylė*	
gultùkas		grybãvietė*	
guminùkas		grikšaškės*	
homoseksualizãcija		grikvaržybės*	
humanitãrika		grojãraštis*	
įdabartinimas		grotãžymė*	
įdegtùkas		įėja	
įdieginėtojas		įgėris	
ieškesỹs		įkiemis	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
iešmainis		ilgãlentė*	
įgimtýbė		indãplovė*	
įkontėkstinimas		internetomãnija*	
įkultūrinimas		irklentė*	
inkariùkai		irštvatinklis*	
internètininkas		ispanakalbis*	
internetomãnas		išdauža	
įpãveldinimas		išgirda	
įrãštinimas		išgriaučiai	
irklentininkas		iškvieta	
išlaiduõlis		išlindis	
išmanizãcija		išmiñtė	
išmanuõlis		įmestis	
išnòrmintojas		įplyšis	
išparduotùvė		įpūtis	
išpleiktinė		įvairiãžolės*	
išplėstinė		įvaisa	
išsiskaidrinimas		įveika	
išteklýnas		jausmãženklis*	
ištęstinùkas		jezomãtas*	
išverčiamýbė		judãmatis*	
išvirkštėnai		júodmetalis*	
iššmõginimas		júodmetis*	
įtiñklinimas		kabiãmušis*	
įtrauktis		kailiãjuostė*	
įvaizdininkas		kainapjūtė*	
įveiklinimas		kainókritis*	
įvẽsdintojas		kairialetẽnis*	
jautruõlis		kairiavairis*	
javainis		kaitlentė*	
jogurtainė		kaitvietė*	
jogùrtinė		kaktusãžmogis*	
juodkrantiškis		kalbãdienis*	
juosmeninė		kalbaknisỹs*	
juosmenùkė		kalbótakis*	
jutiklis		kalbótarša*	
kabỹklė		kanceliárpinigiai*	
kabõkšlis		kapãduobė*	
kabùkė		kareivė	
kaimynáitis		karštė	
kaktusýnas		karštvynis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
Kalantinės		kãtkelis*	
kalbainis		kavãvirė*	
kalbainizmas		kavavirỹs*	
kalbyklà		kavógėris*	
kalbišius		kėdžmogis*	
kalbišiūtė		keliažidinis*	
kalbuõnis		kempinligė*	
kapituliãvičius		keršãkandė*	
karbauskininkai		keturlògija*	
karstỹklė		ketùrmiestis*	
karštukė		keturratis*	
kartotė		ketursraigtis*	
kartotùvas		kiauliãgyvis*	
karùlis		kiauliãžmogis*	
katalonýbė		kiaurãbačiai*	
katastrofúotojas		kiaurãkaliošiai*	
katýbė		kinkagalvis*	
kebãbinė		kišénpildis*	
kebãbininkas		klaidãsklaida*	
kebabizacija		klaikraštis*	
kediadà		klerkvabalis*	
kẽdininkas		klimatodara*	
kėglinė		klišãkalbė*	
keistėjimas		knygãdienis*	
keistulỹs		knỹgalbumis*	
kelninės		knyggraužỹs*	
kengūriena		knỹgmugė*	
ketùrratininkas		knỹgskirtė*	
kiaušiniena		kodãspynė*	
kibùtis		koldūnãdienis*	
kietuõlis		komunistkapitalizmas*	
kildiklis		konteinervežis*	
kimštainis		kopūstpalmė*	
kinizãcija		kosmostòpas*	
kinkadrebỹstė		kostiùmsparnis*	
kioskelizãcija		košiavalgis*	
kirkiklis		kramtgumė*	
kirptùkas		krantótvarka*	
kitamanỹstė		kreipė	
klastúomenė		krivė	
klausuõnis		krizmetis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
klùbija		krovãdėžė*	
klubinėjimas		kruopaėdis*	
klubinėtojas		kultūrpelkė*	
klumpdirbỹstė		kvadratanõsiai*	
kolorãdininkas		kvortafònas*	
komentãrininkas		laikmatis*	
komentatūrà		laisvadarbis*	
kompromisininkas		laiškãvokis*	
konteineriáutojas		laminãtė	
kopijuõklis		langdaužỹs*	
koreguõklis		langókraštis*	
korepetitoriãvimas		lankstisauga*	
korepetitorỹstė		lavónė	
kortelinė		lavónmaišis*	
kostiumuõtis		lavónsiūlė*	
kramtùkė		lavónvežis*	
krantótvarkininkas		lẽdgrąžtis*	
krokodiliena		leninkritỹs*	
krokodilizmas		lėkščiãsvydis*	
kruizininkas		lėtpuodis*	
kruopainiai		liberalsąjūdininkas*	
kubilininkỹstė		liẽtlašis*	
kubilizmas		liẽtskraistė*	
kubilòidas		lietuviakalbis*	
kumštùkė		lygiapãdžiai*	
kupranugariena		ligónlapis*	
kuprinėtojas		limpakõjis*	
kūrýbininkas		lýnkelis*	
kvapiklis		linksmakójis*	
kvãpininkas		lokiažudỹstė*	
kvapùkas		lovãkrėslis*	
kvėpiklis		lovãsėdė*	
labdarýnas		maistãvietė*	
laikiklinė		maistãžolė*	
laikuõtė		malóndaiktis*	
laipỹnė		mamãdienis*	
laisvadarbỹstė		marsãeigis*	
laisvūnijà		mašinvagis*	
laižalas		maudýmvietė*	
lankstinùkas		medpjovỹs*	
lankstùkas		medžioklėtyra*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
laumiškùmas		medžiotžudỹs*	
lãzerininkas		megamiẽstas*	
lddpizmas		megauniversitètas*	
lẽdininkas		megztabèrečiai*	
lenkỹnė		megztipaltis*	
lyginamýbė		meiliavaistis*	
linguõklis		melãsklaida*	
literãriumas		melionãdienis*	
literatūronáutas		mėsavalgis*	
londoniškis		mėšlãsklaida*	
lóvininkas		metrótraukis*	
lustýnas		miestókūra*	
madinguõlis		miestóvaizdis*	
mainyklà		mikroplúoštas*	
maironiadà		minkštãkalbė*	
mamyčiùkas		minkštãlovė*	
mamỹstė		miškãsodis*	
mandaguõlis		miškãvagis*	
margùtininkas		mišriakaris*	
marškùčiai		mitókūra*	
masalinė		mokasinbačiai*	
maskuõklis		mokomãtas*	
maudomùkas		mokslótyra*	
maũtas		moliūgagalvis*	
megztaberètininkai		monstrãžodis*	
mėsaininė		muitvanagis*	
mėsainis		mūzas	
mėšlainis		muziknešỹs*	
migdùkas		naktiraštis*	
mylimùkas		naktišokiai*	
mirksiùkas		namótyra*	
mistralizãcija		narcizė	
močiutėjimas		narkobarõnas*	
modelinas		naujãradas*	
modernuõlis		naujãžmogis*	
moksliùkas		naujienlaikraštis*	
mokslótyrininkas		naujienlaiškis*	
motociklizmas		naujienraštis*	
muzikėčia		nekalbãdienis*	
naktinėtojas		nesùlūkis	
nardiklis		nešvankiaburnis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
narstinỹs		neurorinkódara*	
naršỹklė		neužmirštuõlis	
naršýtojas		nevisžmogis*	
naujagimỹstė		niẽkstartis*	
naujinỹs		nóskaras*	
neapčiuopiamýbė		nuogakrūtė*	
neišnešiotùkas		nuolaidýnmetis*	
nenoriùkas		núomelžis	
nepatiktùkas		núošneka	
neskustùkė		núovaža	
nesprógėlis		núovylis	
nesveikiùkas		núožulna	
nešiõklė		opoanalitikas*	
nėštùkė		opotyrėjas*	
netyčiùkė		orajuostė*	
neužmirštuoliškùmas		orãkulė	
nyktis		órlentė*	
niūruõlis		paceñtris	
nòbelininkas		pãdaiktis	
nuolaidýnas		paleomitýba*	
nuolaidynės		paminklókūra*	
nuomonuõlis		pãnardas	
nuostabýbė		patikà	
nuotakýnas		papilda	
nuréikšminimas		pãpirmininkis	
nusispjáudėlis		pãprogramė	
nusunkiklis		pãprojektis	
nusvaigėlis		parasparnis*	
nusvaigimas		parkomãtas*	
nuteisėjãvimas		paštãdėžė*	
nutẽkintojas		paukščiãžmogis*	
nutikmuõ		peiliadirbỹs*	
obuolinė		pérdainis	
omònininkas		pértampa	
oralinùkas		pértepas	
orbanianà		picãdienis*	
órininkas		picakepỹs*	
orinùkas		picãkrosnė*	
órlentininkas		pigiãdienis*	
paatvirãvimas		pỹkštas	
paauglijà		pilkãžmogis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
pabaisiùkas		pilvãžmogis*	
pabarstùkai		pipirkrieniai*	
padėkùtė		pirãtnamis*	
pagyvėnėlis		pirmabañgis*	
pamėgtùkas		pypliótyra*	
pamiñklinimas		planšetofònas*	
paprastúomenė		plytaveidis*	
paprastùtė		plytomãtas*	
papuolẽnis		pliurpãkalbė*	
parasparnininkas		politkorèktorius*	
parengiamùkai(as)		popiergrauža*	
partinùkas		póraštė	
paruoštùkas		pošaltkaris	
pasirinktis		póvaizdė	
pasisėdėjimas		poveiklė	
pasmerktis		pramogãsklaida*	
paspirtùkas		prekýbcentris*	
pastabuõlis		prekýdėsta*	
pateiktis		priekasis	
pateiktùvės		priekepas	
patiktùkas		priekraštis	
pavapaliõnė		prieskyra	
pažangizmas		prieškamerė	
pegasiẽtis		prievadas	
pelėdžiãvimas		priežvalga	
pérdozavimas		projektãžmogis*	
performatyvùmas		protmūšis*	
pérkrūvis		psichodarbiniñkas*	
perpùsininkas		pupýtvežis*	
pérsikraustytojas		pupomãnija*	
pérteisimas		purvãdainė*	
pietainė		purvãsklaida*	
pigena		purvãspirdis*	
pigumýnas		pùsgimtadienis*	
piguvà		pusiaušeimis*	
pilietijà		pùsjubiliejis*	
pilnatinis		pùsknygė*	
pilstùkas		pùsrezultatis*	
pilstùkininkas		pušiãrovis*	
pimpačkiùkas		putãdienis*	
pýpsalas		putlialūpis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
pypsiùkas		radãvietė*	
pirštuõtė		rakėtlazdė*	
plaktainis		rakėtsvaidis*	
planuõtė		rąstgula*	
plasnõklis		rašýtnamis*	
plaukúosena		raudonpãdžiai*	
plėšeika		reklámjuostė*	
plismas		reklamkūrỹs*	
plytẽlininkas		reklámsklaida*	
pluoštinỹs		riẽdbačiai*	
pliurpalỹvas		riẽdis	
pliurpalizmas		riedkalnis*	
plokštuõlis		riẽdslidės*	
plonulė		riestainiagalvis*	
ploviklis		riestažõdis*	
plunksninùkas		rinkodara*	
plunksniùkas		rinkótyra*	
politkorektiškùmas		rinkóženklis*	
pomidoriena		rýtfanis*	
portãlininkas		ròbotė	
pospaudà		romùvis	
pozicionãvimas		rusakalbis*	
praraliãvimas		saitãžymė*	
pratęstùvės		saitãžodis*	
prausiklis		saitvietė*	
premjerãvimas		saldžiãkalbė*	
prieglaudinukas		sárgis	
prievartininkas		saulėdengtės*	
prioritetizãvimas		sauskelnės*	
prisegtùkas		saváitlaiškis*	
prisikėliẽtis		savicitata*	
pritãpėlis		savigrauža*	
pritraukėjas		savikūra*	
privatùkas		savipagálba*	
profiliuõtis		savipopuliãrinimas*	
programišius		savitikra*	
projektantas		savivaizdis*	
projektaras		savižaba*	
projektizmas		savižala*	
propaganditas		savižodis*	
protonautas		sąspietis	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
provokõvas		sąšvelnis	
pupýtė		sėdmaišis*	
puponautas		sėdnešė*	
puponáutika		seimasėdis*	
puponizãcija		seimerbutis*	
puriklis		sekóskaita*	
purvãsklaidininkas		sesẽlis	
pusrytainis		sesùtis	
putinizãcija		siaubãfilmis*	
putinizmas		siaurãgatvė*	
putinòidas		siaurãkalbė*	
putlùtė		siaurovizija*	
radikalizãcija		sielogramà*	
ragautuvės		sielóraštis*	
rašiklinė		sijónkelnės*	
rašytojautojas		silpnablauzdis*	
rašytùvas		skaidriavakaris*	
ratùkininkas		skausmãžodis*	
receptainė		skylėtbačiai*	
receptinė		skraidlentė*	
refereñdumininkas		skustaprõtis*	
reikšminguõlis		slañkjuostė*	
reindžerỹstė		slaũgas	
reitingėjimas		slidrogės*	
rengỹklė		smegenótyra*	
rezidentūrà		smẽgplovė*	
ridenỹklė		smegenóvaizda*	
riedùtininkas		smėldėžė*	
rimònas		smėliãžiurkė*	
rinkmenà		smùlklietis*	
rūgštiklis		sniegãgniūžtė*	
rūksnỹs		sniẽgkritis*	
rungtyniškùmas		sniẽglentė*	
runkelỹnas		sniegomobilis*	
runkelizmas		snukiãdaužis*	
rutulinis		snukiãknygė*	
rutuliõnė		sočiapilvis*	
saitynas		sodapūtė*	
sakuròzė		sofãdienis*	
saldiklis		soviẽtligė*	
sapnuõtė		soviẽtžmogis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
sargẽlis		spalvotašõnis*	
saugumizãcija		spaudãjaukis*	
saulininkỹstė		spiritónešis*	
savanoriãvimas		spoksãdėžė*	
sąveikùmas		sraigiarinkỹs*	
savicitãvimas		stãbdas	
sąvokynas		stebuklatikis*	
segiklis		stintmetis*	
seimeris		storãblynis*	
seimininkas		stovykloraštis*	
seimonautas		stripklubis*	
seimūnas		striukmarškiniai*	
seksiukė		subjektė	
seksualizãvimas		sukasparnis*	
seneliautojas		sukrė	
seniūnaitijà		sulčiãdienis*	
seniūnáitis		sulčiavirė*	
siaurikės		suplotasnukis*	
siekiamýbė		svetimraidė*	
signatarỹstė		šakapjaustė*	
sirpėlė		šaltadienis*	
siūlėtuvas		šaltiniótyra*	
skaičiuõklė		šaltkrepšis*	
skaidruõlis		šaukštašakė*	
skaistùtė		šeimadienis*	
skaitỹklė		šernakiaulė*	
skaitmeninimas		šešiasraigtis*	
skaitmenuõklis		šėtonvaikis*	
skalbỹklė		šiaudóraižis*	
skandalizãcija		šiaudpatriotis*	
skaniklis		šikpopieris*	
skan(i)ukas		šikšnóžmogis*	
skiautinỹs		šilumogrąža*	
skỹdinė		šimtalapis*	
skiltininkas		šimtlaidis*	
skolýba		šiukšliadėžė*	
skoniklis		šiukšliamaistis*	
skraidùkas		šiukšliažmogis*	
skraiduoklis		šiukšliažodis*	
skrudintùvas		šiurpė	
skvernẽlininkas		šlamštamokslis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
sluoksniúotinis		šlamštavalgis*	
smegenistas		šlamštažodis*	
smėlinùkas		šlamštlaiškis*	
smiginis		šlamštmaistis*	
smurtautojas		šlamštotesteris*	
sniẽglentininkas		šlapdešrė*	
snobija		šlapkritis*	
snoriada		šlapsniegis*	
snoriùkas		šnypštavynis*	
sofinėjimas		šokoladplytė*	
sofinėtojas		šokvaikštis*	
sostiniẽtis		šonaslydis*	
spalviklis		šortsijonis*	
spardùkas		šratasvydis*	
spausdintùvas		šundiplomis*	
spinduliuõtė		šunpaminklis*	
sportinùkas		šunžudys*	
spuoguõčius		švariaburnis*	
sraigiáutojas		švariakalbė*	
sraigiãvimas		švedakalbis*	
stalinòidas		švieslaidės*	
stambùtė		šviesolaidis*	
standiklis		taikpliurpys*	
startuolė(is)		tampdžinsiai*	
stebėsena		tampkelnės*	
steigtis		tamprės	
stiliùkas		tarybmetis*	
stingdiklis		taromatas*	
stingtis		tarpsezonis*	
stintautojas		tarpurinkimis*	
stogúotojas		tarpuskaita*	
strategãvimas		tautadrebys*	
strėlyčiáutojas		tautokūra*	
strutizmas		tautovežis*	
stumbrininkas		teisėkūra*	
stumdùkas		teisėtyra*	
suaugỹstė		tekstasklaida*	
suinternėtinimas		tekstovaizdis*	
suišteklinimas		telefonknygė*	
sujauktis		telefonspynė*	
sukčiuoklė		termonuotrauka*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
suktinùkas		termovizija*	
sulėktùvės		tėvadienis*	
sulỹtinimas		tėvė	
sumestinùkas		tiesiastuburis*	
sumuštininė		tiesometras*	
suprėkinimas		tiesosaka*	
sūrainis		tylėraštis*	
sustabarėjėlis		timpdžinsiai*	
sušaũlinimas		timpos	
sutrikėlis		tinkladraugis*	
suvežtinis		tinklakalbė*	
suvoktis		tinklalaidė*	
sužaidybinimas		tinklalapis*	
sužvaigždinimas		tinklaraštis*	
svarainis		tinklaveika*	
svarbuõlis		tinklavietė*	
sveikatiadà		tinklažmogis*	
sveikatinė		tirštsriubė*	
svetimeivis		tįskelnės*	
svirdulỹs		tortadienis*	
šaligatvinis		traškis	
šarlinėjimas		trečiabangis*	
šeimiškùmas		trečialytis*	
šimtakojienė		trikis	
šimtukininkas		trimiestis*	
šypsenuoklis		trismūgis*	
šypsniùkas		trisraigtis*	
šiuolaikýbė		trumpakalbė*	
škudiena		trumpraštis*	
šlapmena		tuneliarausė*	
šmaikštūnas		tuščiagarbỹstė*	
šmaikštáutojas		tvirtarankis*	
šmaikštulys		tvorlaikraštis*	
šnekalinė		uabas	
šokoladainis		uolakopa*	
šokoladinė		uostamiestietis*	
šonaslydininkas		urėdė	
štanginė		urvotyra*	
šūdainis		užtepas	
šunainis		užvamzdis	
švaistytuvės		vaikadienis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
švaistūniškumas		vaikjuostė*	
švelniklis		vaikmaišis*	
švelnukas		vairasvirtė*	
šviesulė		vaisiavalgis*	
švietikas		vaizdadėžė*	
tabuizãvimas		vaizdadiskis*	
taikdarystė		vaizdakalbė*	
taipietis		valdžiadurnis*	
talpiklis		valdžiagalvis*	
tampyklė		valdžiagyvis*	
tapinizmas		valdžiagrobis*	
tapšnoklis		valdžiasiekys*	
tartùvas		valdžiasklaida*	
tatuirúotininkas		valdžiasnukis*	
taupukas		valdžiatvarka*	
taupuolis		valdžiavyris*	
tautinukas		valdžiažmogis*	
techninukė		valentinadienis*	
teisėtyrininkas		valentindienis*	
tekstilininkas		vandenpylė*	
tekstynas		vandenslidės*	
teminukas		vandenslydis*	
tepyba		vandentvarka*	
tikrovistas		vardodara*	
tiksliukas		vargondirbys*	
tildytojas		variavagis*	
tinklaraštininkas		varškianešys*	
tinklinukas		veidakaukė*	
tinklišius		veidaknygė*	
tįstinė		veidoskaita*	
tįstinis		veidotyra*	
traiškiklis		vėjaratis*	
treninguotis		vėjastriukė*	
trintinys		velobusas*	
trukdiklis		veršiašunis*	
trumpukai		vibrosvarmuo*	
trupiniuotis		vidurkaris*	
tundrautojas		vienakąsnis*	
tuštutė		vienatūris *	
tvarkietis		vienavingis*	
tvarkyklė		vienoraštis*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
tvarkinguolis		viešakalbis*	
uberizacija		vietoraštis*	
urzgalius		vietvalda*	
uždarukas		vilkogaudis*	
užkandukas		viniamušis*	
užrašinė		vyntaurė*	
užspaudiklis		vyrmoteris*	
užtepėlė		virpė	
ūgtis		viršį́tampis	
vabalistas		viršsąmonė	
vabalizmas		visavalgis*	
vadizmas		vištagyvis*	
vaiduokliãvimas		vištaprotiškumas*	
vaikišė		vokiečiakalbis*	
vaikštyklė		zombadėžė*	
vaikštukas		zombė	
vaipukas		zombervilis*	
vaisiavalgystė		žaibosauga*	
vaivorykštinis		žaisloteka*	
vaizduoklis		žalfanis*	
Vaižgantinės		žaliamarškinis*	
valdžiukas		žaliavalgis*	
varganójimas		žaliavalsčiai*	
vargondirbystė		žaliavalstiečiai*	
vedinukas		žavadienis*	
veidoskaitininkas		želdavietė*	
veidotyrininkas		žemadangis*	
verygininkas		žemagrindis*	
verktinis		žemėdreba*	
verslovas		žemėraižis*	
vibrafonininkas		žemėskutis*	
vienareikšminimas		žemgrobys*	
vienmandatininkas		ženklodara*	
vienodintuvas		žygioraštis*	
vietovardynas		žiniaklaida*	
vykėlis		žinialaiža*	
vingrūnė		žinialaižys*	
virtualybė		žiniatinklis*	
visavalgystė		žioplaklaidė*	
vizionierius, -ė		žirkliarankis*	
vokavimas		žirniadešris*	

Daikt. priesag.		**Daikt. galūn. (dūriniai*)**	
zombinimas		žirniasmegenis*	
zòmbintojas		žliurgė	
zombizmas		žmoga	
žaidybinimas		žmogkelis*	
žaidimizacija		žmogótyra*	
žaliavalgystė		žodraštis*	
žalinimas		žūkladėžė*	
žemėlapiavimas		žuviažmogis*	
žemgrobystė		žuvlesys*	
žiaumukė			
žingsniuoklis			
žiniasklaidininkas			
žiniukas			
žinutinimas			
žiūrutė			
žodeiva			
žodininkystė			
žuvainis			
žuvilė			
žvaigždūnas			
žvalgiklis			
žvirblija			

Veiksm. Priesag.	**Būdv. priešdėl.**	**Būdv. priesag.**	**Būdv. galūn. (dūriniai*)**
aiškiaregiáuti	hiperkritiškas	aplinkosauginis	anglakalbis*
aitvarúoti	multikultūrinis	bendrabutinis	apýbliūškis
akropolizúotis	nanotechnològinis	bjauražodinis	apvaliaskruõstis*
aktyvúoti	poteãtrinis	blogiùkiškas	arabakalbis*
alkoholiáuti	translytis	čiobrelingas	auksakišėnis*
alutizúoti		čiulpinis	aukštakãklis*
ánglintis		delfinis	baltachalãtis*
atviráuti		delfistinis	becùkris
auditúoti		demotyvãcinis	bepėdis
barmenáuti		didkepsninis	beprezideñtis
batáuti		dilgėlingas	besimptòmis
birštonúotis		energinis	bežidinis
čiviliúoti		ergoterãpinis	blizgakepùris*
debatúoti		etnokultūrinis	daugiafùnkcis*
dialogúoti		gražulèsnis	daugiagreitis*

didžėjáuti		ikėjiškas	daugiakultūris*
diẽtintis		ikòniškas	daugiamandãtis*
dykumėti		jutiklinis	daugiaprogrãmis*
dinozaurėti		kakadùkinis	daugiaterpis*
donúoti		kalbainiškas	daugiažidinis*
dūzgintis		kapsulinis	dešiniavairis*
dviprasmiáuti		kaukolinė(is)	didžiabiudžėtis*
eutanazúoti		kaziùkinis	dvitaũtis*
feministinti		kedofilinis	dvižidinis*
feminizúoti		kolorãdinis	gamtamõkslis*
festivalizúotis		konjaunuõliškas	geltonskruõstis*
filializúotis		kūpolingas	gimtakalbis*
gamtinėti		londoniškis	ilgasėdis*
gelminti		lùstinis	įrankùs
gidáuti		migrántinis	ispanakalbis*
grilinti		mokslotyrinis	įvairiaplõtmis*
homoseksualizúoti		naujaraštinis	įvairiarãsis*
ikonizúoti		naršỹklinis	įvairiareligis*
institucionalizúoti		nuotolinis	kairialetẽnis*
invalidizúoti		obuolinė	kairiavairis*
isterikúoti		paraštinis	kietagrūdis*
išmanėti		pastorãcinis	kreivalangis*
išmãninti		pikinis	lenkakalbis*
jubiliejáuti		pilnatinis	lietuviakalbis*
jūsinti(s)		poligrafològinis	lygiapãdis*
kairúoti		pupýtiškas	mažabiudžėtis*
karjerizúotis		reformistinis	megztabèrečiai*
kibernėtintis		reikminis	nuogakrūtė*
klubinėti		rekuperãcinis	pirmabañgis*
korepetitoriáuti		ritmològinis	plytaveidis*
kriminalizúoti		rotavirusinis	politkorèktiškas*
laikraštinti		rungtỹniškas	prancūzakalbis*
levitúoti		ruñkeliškas	pusiaušeimis*
liberaliúoti		rutininis	pùstautis*
lobúoti		seksistinis	putlialūpis*
meráuti		seksistiškas	raudonpãdžiai*
močiučiáuti		seksofòbinis	riestaausis*
modeliáuti		svajokliškas	riestainiagalvis*
monetizúoti		šaligatvinis	riestažõdis*
navigúoti		šlamštologinis	rusakalbis*
nomenklatūrėti		šviesolaidinis	saldžiaėdis*
nuotykiáuti		talibaninis	sąveikus/sąveikùsis

Veiksm. Priesag.		**Būdv. priesag.**	**Būdv. galūn. (dūriniai*)**
pamiñklinti		teismokratinis	saviraiškùs
parašiáuti		tinklaraštinis	silpnablauzdis*
pasyvúoti		tuštùtiškas	skambiapõsmis*
patackinti		uabinis	slavakalbis*
picintis		vaivorykštinis	sočiapilvis*
plebsėti		zombinis	spalvotašõnis*
poligrafuoti		žaliavalgiškas	stabarus
pornografizúoti			standžiašlaunis*
pozicionúoti			stebuklatikis*
pramogėti			suplotasnukis*
premjeráuti			sutrauktasnukis*
prieskoninti			šešiadùris*
prieskoniúoti			šlamštavalgis*
profesoriúotis			tamsiapilkis*
projèktintis			taršus
protingėti			tiesiastuburis*
puponizúoti			tikralaikis*
putinizúoti			tyraveidis*
pūkintis			trečiabangis*
raliúoti			trečialytis*
rankdarbiúotis			tūkstantlapis*
religizúotis			tvirtarankis*
savanoriáuti			vienakąsnis*
seksualizúoti			vienatūris*
seneliauti			vienmandatis*
skaitmeninti			viešakalbis*
sofinėti			visadalis*
sofistikúoti			vokiečiakalbis*
sraigiáuti			žaliamarškinis*
stintáuti			žaliavalgis*
strategúoti			žemagrindis*
struktūrúoti			žemėskutis*
šešėliáuti			
šlapdribėti			
tabuizuoti			
taksuoti			
tekstualizúoti			
teraformúoti			
terapintis			
tinklintis			

Veiksm. Priesag.			
vadybinti			
veikėjauti			
vienareikšminti			
vienišauti			
zombėti			
zombifikuoti			
zòmbinti			
zonuoti			
žaliavalgiauti			
žemėlapiuoti			
žinùtinti			
žvagulintis			

Okaziniai dariniai	**Mišri daryba**	**Retrogradinė daryba**
abenòmika	antiskalūninis -būdv.	kesãdija
adamliksas	apgrafičiúoti - veiksm.	neotòtai
alachohòlikas	ašarótyrininkas - daikt.	spaũdė
alitas	bendragyvéntinis - daikt.	tūbis
anekdoteliena	citatmeldỹstė - daikt.	utralus
angelològas	dvikainỹstė - daikt.	
aptamsà	dvipasỹstė - daikt.	
atomofòbas	dvisantuokỹstė - daikt.	
bãslikas	eksmerienė - daikt.	
batològas	įbūtinti - veiksm.	
bendraprokrùstlovis	įerdvinimas - dkt.	
betkokiškùmas	įfolklòrinti - veiksm.	
bifòkinis	įgalūninimas - dkt.	
bikyšualùs	įkontèkstinti - veiksm.	
biurokratistãnas	įlaikrodinti - veiksm.	
bratkabukas	įmatèrinti - veiksm.	
britofilas	įmẽninimas - dkt.	
būvėjas	įmuziẽjinti - veiksm.	
citatatònija	įpamiñklinti - veiksm.	
darbohòlikas	įsãpninti - veiksm.	
darboholizmas	įsibrazáuskinti - veiksm.	
darbostogos	įsinomenklatūrinti - veiksm.	
demagúogija	įsõdrinti - veiksm.	

Okaziniai dariniai	**Mišri daryba**	
didmoteriškai	išbiològinti - veiksm.	
dykonòmika	išblondininti - veiksm.	
dokumentiena	išgrėsminti - veiksm.	
dovanòmika	išlaimingėjimas - daikt.	
dvasingològas	išparlameñtinimas - daikt.	
dvirtakis	išpoligrãfinti - veiksm.	
eksformacija	išraidžiúoti - veiksm.	
ekskremleñtai	įtèkstinimas - daikt.	
energihòlikas	įveiksminti - veiksm.	
entomėsainis	įvidùjinti - veiksm.	
es'fáltas	laisvariñkininkas - daikt.	
forumiena	kailiakeitỹstė - daikt.	
fotelóva	kryždirbỹstė - daikt.	
fotosòfija	mokslomètrija - daikt.	
geronòmika	mokslomètrinis - būdv.	
grifokrãtija	multiinstrumeñtininkas - daikt.	
grybokrãtija	navakarorizmas - daikt.	
inočėkis	nelabuonis - daikt.	
interkòmis	numitinti - veiksm.	
internetiena	nuheròjinti - veiksm.	
intymofòbas	nureligėjimas - daikt.	
invisizmas	nusnorinti - veiksm.	
išsikūnijimas	pabarmenáuti - veiksm.	
išsimótinti	paóbelininkas - daikt.	
išsivaikinti	pakildišinti - veiksm.	
įsikãtinti	pasidūzginimas - daikt.	
įsivaikáitinti	pasižodinėjimas - veiksm.	
justinèzija	patrẽtinti - veiksm.	
kaimobilis	pelnagaudỹstė - daikt.	
kakadūkãvimas	pérsemantizavimas - daikt.	
kakofãgas	pokatastròfinis - būdv.	
kakofilas	posąjūdinis - būdv.	
kakokrãtas	priekvailizmas - daikt.	
kakoligárchija	protgėdỹstė - daikt.	
kalafòbija	suarabėti - veiksm.	
kalbosòfas	subankinimas - daikt.	
kalėdonòmika	subinšaldystė - daikt.	

Okaziniai dariniai	**Mišri daryba**	
kalėdoskòpas	subriuselėti - veiksm.	
karkãdienis	sugyvūninti - veiksm.	
katãriumas	sugrėsminti - veiksm.	
kẽdulas	suinternėtinti - veiksm.	
kedofilas	suišteklinti - veiksm.	
kedofilija	sukeistinti - veiksm.	
kedofilizacija	sukokakolinti - veiksm.	
kinohòlikas	sulỹtinti - veiksm.	
klanokrãtija	sulondonėti - veiksm.	
Klaikėdos	sumamėjimas - daikt.	
klaipėdinti	supaviršėjimas - daikt.	
Knỹgstokas	supedofilėti - veiksm.	
kolūkiena	surobotėti - veiksm.	
korùmpulas	surunkelėti - veiksm.	
kremliofòbas	sušaũlinti - veiksm.	
labraliūtas	sužaidybinti - veiksm.	
laikraštiena	suvaišvilėti - veiksm.	
laisvanòmika	trešnėdra - daikt.	
litrabòlas	užkakadúoti - veiksm.	
lituanofilas	užreferenduminti - veiksm.	
liùrmenis	vaizdasklaidūnas - daikt.	
lopatològas	vingiųjonizmas - daikt.	
maistològija	visaaikštiškas - būdv.	
matmintinis	žmogmylystė - daikt.	
mediakrãtija		
meškafòbija		
miaujiena		
miaujienlaiškis		
mikriùkas		
miniukas		
mizoespèrija		
murmãnas		
nenutaijotizmas		
nuobodològija		
okupeñdumas		
pãsvetainė		
pigiena		
planšefònas		
planšefonopliùsas		
plepologas		

Okaziniai dariniai		
podoktorántas		
podoktorantūra		
poligrafològas		
poligrafològija		
postkapitalipsė		
prisibriuselkopūsteliáuti		
putinòmika		
putireñdumas		
pùtleris		
putlerizmas		
referendūmas		
reformãnija		
robošuõ		
rūtusėlis		
saugomija		
savivarta		
seksiolikmetė		
seksofobas		
skaitaliena		
skaitmeniena		
sovietofilas		
spintològas		
spintològija		
sriubokėliai		
struktūriena		
sūnologija		
šalikologija		
šarmanòidas		
šlamštiena		
šlamštomilė		
šulniakasýba		
šunofobas		
Šveplandija		
tarsąjus		
techis		
teismokratija		
televizijiena		
tinklapis		
tofinienė		
triplikatas		
trolibãnas		

Okaziniai dariniai		
uošvienfobija		
uspaskizuoti		
užkalmanija		
užreferendūminti		
užužužužužpernýkštis		
vabzdiena		
varškėfòbija		
vasgužė		
vaslandis		
vasovas		
vasželis		
verteliena		
vėminutyvas		
žalstiečiai		
žeuras		
žodeliena		
žurnaliena		